

II. ISTENTISZTELETI RENDEK

1. A vasárnapi istentisztelet énekverses rendje
2. A vasárnapi istentisztelet liturgikus rendje
3. A vasárnapi istentisztelet rövid rendje
4. A mindennapi istentisztelet énekverses rendje
5. A mindennapi istentisztelet liturgikus rendje
6. A mindennapi istentisztelet rövid rendje
7. Karácsonyi istentisztelet rendje
8. Passiói istentisztelet rendje

A VASÁRNAPI ISTENTISZTELET RENDJE

A vasárnapi (ünnepi) istentiszteleti rend magában foglalja az igeszolgalat, a gyónás és az úrvacsora rendjét a bevezetés és a befejezés rendjével együtt. Az istentisztelet két fő része folytatólagosan következhet egymás után, de az igeszolgalat, valamint a gyónás és az úrvacsora külön is végezhető.

A vasárnapi istentisztelet igeszolgalati része mint prédikációs istentisztelet önmagában is teljes értékű istentisztelet: azzá teszi az élő Úr ige által ható és cselekvő jelenléte. Nem mondhatjuk tehát, hogy csak az a teljes istentisztelet, amelyben úrvacsora is van, vagy hogy az úrvacsora az istentisztelet csúcspontja. Mivel azonban az úrvacsora hagyományos istentiszteleti kereteink között többnyire háttérbe szorult a prédikációs istentisztelethez képest, törekednünk kell arra, hogy az úrvacsora megkapja méltó helyét a gyülekezet istentiszteleti életében és a hívők tudatában. Ennek érdekében bölcs mérlegeléssel és a gyülekezet meghallgatásával kell eldöntenünk, hogy a vasárnapi istentisztelet két fő részét folytatólagosan vagy külön tartjuk. Mert a vasárnapi istentisztelet mindegyik részének külön is megvan a sajátos jellege és rendeltetése. Az igeszolgalat missziói, evangelizáló és tanító jellegű, és nyitva áll mindenki számára. Az úrvacsora szentségi közösség az önmagát feláldozó, megdicsőült Úrral, és a hívőknek adatott. Az egyház ezt a különbséget az apostoli kor óta fenntartotta, és a nem hívőket és fel nem készültet elbocsátotta akkor is, ha az igeszolgalat után közvetlenül folytatták a hívők istentiszteletét. Ezt a különbségtételt érdemes figyelembe vennünk. Nem tanácsos az igeszolgalatot, a gyónást és az úrvacsorát elbocsátás nélkül folytatólagosan tartani: ha a jelenlevők többsége nem vesz részt az úrvacsorában, ha a gyülekezet jelentékeny része mégis távozik a gyónás előtt, és ha a gyülekezet visszatartása miatt nem biztosítható a kellő idő és nyugalom a gyónáshoz és az úrvacsorához. Minden ilyen esetben helyesebb az igeszolgalat befejezése, mint az igeszolgalat és az úrvacsora liturgikus egységének formális fenntartása. A döntő szempont nem az úrvacsorai alkalmak és a résztvevők számának növelése, hanem az, hogy a gyülekezet és az egyes hívők életében az úrvacsora megkapja rendeltetésszerű helyét, hogy a gyülekezet az úrvacsorát méltóképpen ünnepelje, hogy azzal a hívők felkészülten, lelki megújulásukra és üdvösségükre éljenek, és magukkal vigyék életükbe annak áldását és elkötelezését.

AZ ISTENTISZTELET BEVEZETŐ RÉSE

A vasárnapi istentisztelet bevezető része a kezdő énektől az ógyházi kollektáig alkalmas arra, hogy a gyülekezetet bevonjuk az istentisztelet menetébe.

A bevezető zoltár nagyrészt azonos az ógyházi introitusokkal. Az énekverses rendben is együtt mondhatja a gyülekezet a bevezető zoltárt, erre felhasználhatók a III. fejezetben közölt zoltárok, amelyek szövege megtalálható énekeskönyvünkben a 18–37. énekszámok alatt. Éneklésük felkészülést igényel, ezért éneklésüket az ifjúság vagy egy kisebb kar vezetheti.

A gyülekezet üdvözlésével, a bűnvallás és a kegyelemhirdetés néhány szavas bevezetésével közvetlenebbé tettük istentiszteletünk bevezetését.

A bűnvalló imádsághoz az állandó szöveget használhatjuk, főként amikor nincs gyónás és úrvacsora. Az állandó szöveget a gyülekezet idővel megtanulja, és együtt mondhatja.

Rövid imádságként a lelkész mindig az ógyházi kollektát olvassa, amelynek állandó záró formulája lehetővé teszi, hogy a gyülekezet rámondja az áment. Helyes erre már az énekverses rendben is rászoktatni a gyülekezetet.

AZ ISTENTISZTELET IGESZOLGÁLATI RÉSE

Lekcióként mindig az előírt ógyházi perikópát vagy perikópákat olvassuk. A lekción olvasását átveheti egy erre kijelölt és megbízott egyháztag.

A lekción a lelkész néhány szóval bevezetheti a perikóparendünk alapján, utalva az egyházi év időszakának jellegére és a vasárnap témájára.

A hitvallás a különböző egyházak liturgiájában különböző helyen és különböző értelmezéssel szerepel. Ez önmagában mutatja, hogy téves a hitvallás egysíkú értelmezése. Rendünkben a lekción után Isten magasztalásaként szerepel. Az igehirdetés előtti helyzetében pedig evangélikus-lutheri értelmezés szerint arra figyelmeztet, hogy az igehirdetés nem egyetlen textuson, hanem a teljes kinyilatkoztatáson alapul, amelynek tartalmát az egyház közös hitvallásban fogalmazta meg.

Istentiszteleti rendünk nemcsak az Apostoli, hanem a Niceai hitvallás közös elmondását is javasolja. Mivel a Niceai hitvallás a keresztyénség utolsó közös hitvallása, helyes, ha gyülekezeteink megtanulják és használják, esetleg időközönként váltakozva az Apostoli hitvallással.

AZ ÁLTALÁNOS KÖNYÖRGŐ IMÁDSÁG

Az általános könyörgő imádság hangsúlyos része a gyülekezeti istentiszteletnek: megfelelő időt és figyelmet kell rá fordítani. Kifejezése annak, hogy minden gyülekezet istentisztelete beleépül az egész egyház és az egész emberiség életébe. A gyülekezet imádságába foglalja és Isten elé viszi az egyház és a világ gondját. Világos és egyszerű felépítése lehetővé teszi a kérések helyzetre alkalmazását, események, személyes ügyek beépítését a közös imádságba. Az általános könyörgő imádságok hagyományos és újra felfedezett formái lehetővé teszik a gyülekezet és a gyülekezeti tagok bekapcsolódását is.

A GYÜLEKEZETI GYÓNÁS

Egyházunk rendje szerint az úrvacsorához járulók előzetesen gyülekezeti gyónásban vesznek részt.

A gyülekezeti gyónás elvileg tartható az istentisztelet előtt vagy a megelőző napon, ha biztosítható, hogy azon mindenki részt vesz, aki úrvacsorához járul. Mivel ez adott körülményeink között csak kivételesen volna biztosítható, és azzal is kell számolnunk, hogy az igehirdetés ébreszti fel a bűntudatot, és érleli meg a döntést az úrvacsoravétel mellett, a rend az, hogy a gyülekezeti gyónás közvetlenül megelőzi az úrvacsorát.

A gyónási beszéd, a gyónási lekción és a gyónási kérdések értelme az, hogy testvéri segítséget nyújtunk a bűnök felismerésére és megbánására, ami azután a gyónó imádságban kap közös kifejezést. Kívánatos, hogy a közös gyónó imádság szövegét a gyülekezet ismerje és együtt mondja. Szövegét az énekeskönyv istentiszteleti rendje is tartalmazza.

A gyülekezeti gyónást hitvallásainkkal egyezően a feloldozásért mint az evangélium egyik nélkülözhetetlen formájáért gyakoroljuk. A feloldozás alapja tehát nem a gyónás vagy a gyónási kérdésekre adott válasz, hanem Jézus Krisztus rendelése, amelyre a feloldozás előtt hivatkozunk. A bűnök megtartására emlékeztet Jézus szava, és az általános feloldozás szövege

is hangsúlyozza, hogy a bűnbocsánat a bűnbánó híveknek szól, ezért nem kell külön kijelenteniük a feloldozás mellett a bűnök megtartását, a retenciót. Szükség esetén a megelőző gyónási beszéd hátríthatja el a kegyelem könnyelmű elfogadását.

Ébren kell tartanunk annak tudatát, hogy a gyónás és a feloldozás Istenhez való viszonyunkat rendezi, de nem ment fel az alól, hogy embertársunkkal szemben elkövetett vétünköt megbánjuk, neki megvalljuk, a megromlott viszonyt rendezzük, és hibánk következményét, ha lehet, elhárítsuk.

A személyes feloldozás a személyes bűnvalláshoz tartozik, ezért nem kapcsoljuk az általános gyónáshoz, sem az úrvacsoravételhez. Ha valaki az általános gyónással és feloldozással kapcsolatban bizonytalanságban marad, hogy neki is szól-e a bűnbocsánat, vagy egyébként sem tud megbirkózni bűneivel, azon segíthet a lelkipásztori beszélgetés és személyes gyónás, amelynél a személyes bűnvallásra következhet a személyes feloldozás.

AZ ÚRVACSORA

Az úrvacsora rendszerint a gyónáshoz és feloldozáshoz csatlakozik.

Az úrvacsora elvileg nyitott minden hívő számára. Miután a gyónásban mindenkit figyelemzettünk önvizsgálatra, és segítettünk a felkészülésben, mindenki maga felel lelkiismeretében Isten előtt, hogy méltón veszi-e az Úr szent vacsoráját. Tehetjük ezt azért, mert hisszük, hogy az úrvacsorában maga az élő Úr cselekszik, ébreszt bűnbánatot és hitet, és építi egyháza közösségét.

Az úrvacsora alaphangját és rendjét meghatározza az, hogy azt Jézus Krisztus rendelése, az apostoli hagyomány, az evangélikus hitvallások és hitünk szerint meg kell különböztetni minden más vallásos és világi étkezéstől: nem kenyérsoda és nem kánai menyegző, már nem a régi páskavacsora és még nem az eljövendő világ örömlakomája, hanem az Úr szent vacsorája, amelyet a földön élő és bűnökkel küzdő egyháza számára rendelt, amelyben a feltámadt és élő Úr önmagát feláldozza, megosztja és elosztja, és így egyesíti és vonja közösségbe híveit.

Emlékeztet arra, hogy az önfeláldozó szeretet és a bűnbocsánat az alapja és tartalma az új szövetségnek, vagyis az új közösségnek Isten és ember, valamint ember és ember között. Ezért nem tehetjük az úrvacsorát világi jellegű örömlakomává vagy egyszerű agapévá, hanem megőrizzük annak sajátos szentségi jellegét, amely Jézus Krisztus reális jelenlétéből adódik. Az úrvacsorai hálaadásban mindig együtt van Jézus halálának hirdetése, a megrendülés bűneink miatt, a bűnbocsánat öröme és az új közösség átélése Istennel és egymás között. Ezt fejezi ki úrvacsorai rendünk, amely a keresztyén egyházak ősi közös hagyománya szerint a nagy hálaadó imádságtól az Úrtól tanult imádságon és a szerzési ígéren át egészen az Úr halálának hirdetéséig és az Isten Bárányához intézett könyörgésig egyetlen egységet alkot, és az úrvacsorai rend állandó része. A korábbi intézkedésektől eltérően az istentisztelet rövid rendjéből sem hagyható ki.

A keresztyén békecsókot, amely régi liturgikus szokás szerint a békeüdvözlés után következett, újabbant többfelé felújítják, és kézáddal helyettesítik. Ez a szokás üres jelképpé válik, ha helyettesíti az előzetes megbékélést azokkal, akikkel együtt élünk és dolgozunk, ahogyan ezt egyházunk népe ősi szokás szerint kézáddal magától értődő rendként eddig is gyakorolta. Ennek a rendnek a fenntartása vagy felújítása fontosabb, mint a liturgikus kézáddal bevezetése.

Az úrvacsorai istentiszteletet csak felavatott lelkész végezheti. Ez felel meg a második század eleje óta dokumentálható, de bizonyára még régebbi hagyománynak, amelyet az evan-

gélikus reformáció is elfogadott és fenntartott, és majdnem az egész keresztyénség ma is érvényesnek tekint. Az osztásban külön engedéllyel presbiterek, egyháztagok segídezhetnek, ha erre szükség van.

A lelkész úrvacsorázó egyháztagok nélkül, egymagában nem veheti az úrvacsorát. Hitvallásainkban a sumptio tilalma erre az esetre vonatkozik. Mivel gyülekezeteink nagy többségében egy lelkészi állás van, és többlelkészes gyülekezeteinkben sem biztosítható mindig két lelkész jelenléte, a lelkész is veheti az úrvacsorát a gyülekezettel együtt. Mielőtt azonban ezt a szokást elkezdje, beszélje meg a gyülekezet vezetőivel, egyháztanácsával, úrvacsorázó tagjaival. Mutasson rá arra, hogy nem a gyülekezet helyett és nélkül „áldozik”, hanem Krisztus egyházának kegyelemre szoruló tagjaként illeszkedik bele a gyülekezet úrvacsorai közösségébe.

AZ ÚRVACSORAI ISTENTISZTELET BEFEJEZÉSE

Az úrvacsorai istentisztelet befejezése, a postcommunio rendszerint rövid hálaadás és áldás. Új szöveg a dicsőségmondás helyett – régi hagyományoknak megfelelően – az elbocsátás, amely személyhez szólóan emlékeztet az úrvacsorai közösség ajándékára és misszió-diakóniai elkötelezésére.

A MINDENNAPI ISTENTISZTELET RENDJE

A mindennapi istentisztelet rendjének három típusa sokféleképpen használható vasárnap és hétköznap, reggel, délben vagy este, amikor nincs úrvacsora. Ifjúsági és gyermek-istentiszteletre alkalmas a mindennapi istentisztelet liturgikus rendje az állandó válaszok éneklésével.

KARÁCSONYESTI ÉS PASSIÓI ISTENTISZTELET

A karácsonyesti és passiói istentisztelet rendje útmutatásul és mintául szolgál. Az evangéliumi szövegekre és a gyülekezeti éneklésre épül. A gyülekezet részvételét biztosítja az, hogy rendje az énekeskönyvben is megvan. De alkalom és lehetőség szerint formálható és gazdagítható. Mivel a karácsonyhoz és a passióhoz sokféle népi szokás és hagyomány fűződik, különös gonddal kell vigyázni arra, hogy azok ne fedjék el az istentisztelet szentírási és igei tartalmát, és ne ellenkezzenek vele. Az egyházi népszokásoknak adjunk külön keretet, és a karácsonyi és passiói istentisztelet maradjon istentisztelet.

1. A VASÁRNAPI ISTENTISZTELET ÉNEKVERSESES RENDJE

A lelkész a szövegeket olvassa. Az egyházi év szerint változó szövegek a III. fejezetben. A gyülekezet énekvessel válaszol, az énekeskönyv A rendje szerint. A változó énekek az énekeskönyvben az istentisztelet első részéhez az 1–10. énekszámok alatt, úrvacsorai részéhez a 11–13. énekszámok alatt. Az énekek helyett megfelelő tartalmú egész énekeket lehet énekelteni, ahol ez szokásban van.

BEVEZETÉS

1. Kezdő ének

Az istentisztelet kezdetére, a vasárnap vagy ünnepnap jellegéhez illő ének, választás szerint. Ahol szokásban van, a lelkész az oltár előtt intonálja az „Ó, szent Isten” vagy az „Ó, Jézusunk” kezdetű éneket.

2. Bevezetés

LELKÉSZ:

Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében.

GYÜLEKEZET: Ámen.

LELKÉSZ: *bevezető zsoltárt* olvas az egyházi év szerint.

GYÜLEKEZET: *bevezető énekvessel* énekel, énekszám szerint.

3. Üdvözlés, bűnvallás, kyrie

LELKÉSZ: Az Úr Jézus Krisztus kegyelme legyen mindnyájatokkal!

LELKÉSZ: *bűnvalló imádságot* olvas:

állandó szöveggel:

Testvéreim! Isten színe előtt gondoljunk méltatlanságunkra, és valljuk meg bűneinket!

Megvallom előtted, Istenem, Teremtőm és Megváltóm, hogy sokszor és sokféleképpen vétkeztem. Nem bíztam benned teljes szívemből, és embertársaimat sem szerettem, mint magamat. Kérlek, ne vess el engem, amint megérdemelném. Könyörülj rajtam, és bocsáss meg, az Úr Jézus Krisztusért.

vagy változó szöveggel az egyházi év szerint.

(LELKÉSZ: Vigyük csendben Isten elé mindazt, ami lelkünket terheli!)

Rövid szünet tartható elcsendesedésre.

GYÜLEKEZET: *bűnvalló énekvessel* énekel, énekszám szerint.

4. Kegyelemhirdetés, Isten dicsőítése

LELKÉSZ: *kegyelmi ígét* olvas, az egyházi év szerint, azután a *nagy glóriát* mondja:

Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség, és az emberekhez jóakarát.

GYÜLEKEZET: *dicsőítő énekverset* énekel, énekszám szerint. A nagy glória és a dicsőítés *nagypénteken* elmarad.

5. Rövid imádság: kollektá

LELKÉSZ:

Imádkozzunk!

LELKÉSZ: az *ógyházi kollektát* olvassa, az egyházi év szerint.

IGESZOLGÁLAT

6. Igeolvasás: lekcio

LELKÉSZ:

Hallgassátok meg azt az evangéliumi (epistolai) szentigét, amelyet az egyház a mai vasárnapra (vagy: a mai ünnepnapra), ... rendelt. Megírva találjuk...

LELKÉSZ az igeolvasás után: Boldogok, akik hallgatják és megtartják Isten beszédét.

7. Hitvallás

LELKÉSZ:

Magasztaljuk a Szentháromság egy igaz Istent!

Mondjuk el együtt az Apostoli hitvallást!

vagy:

Mondjuk el együtt a Niceai hitvallást!

LELKÉSZ ÉS GYÜLEKEZET: együtt mondják a *hitvallást*.

A hitvallások szövege az Agenda elején.

8. Igehirdetési ének

9. Szószéki szolgálat

Apostoli üdvözet

Igehirdetési alapige

Igehirdetés

Rövid imádság az igehirdetés tartalma szerint.

Textuskollekták az egyházi év szerint és igehirdetés utáni imádságok a IV. fejezetben.

GYÜLEKEZET: az igehirdetéshez illő *énekverset* énekel énekszám vagy bejelentés szerint, *vagy a következő énekverset:*

Jézus, a te beszéded Teremjen jó gyümölcsöket, Szent igéd és Szentlelked Ítélje meg bűneinket, Vigasztaljon bánatunkban, Bátorítson halálunkban! (EÉ 283,3)

Hirdetés

Szószéki áldás

10. Ének vagy karének

GYÜLEKEZET: az igehirdetési ének *utolsó versét* énekl, *vagy más éneket*, énekszám vagy bejelentés szerint.

Közben begyűjthető az *offertórium*.

11. Általános könyörgő imádság

LELKÉSZ:

Imádkozzunk!

LELKÉSZ: *általános könyörgő imádságot* olvas.

Szövegek a IV. fejezetben

Következik az ISTENTISZTELET BEFEJEZÉSE
vagy a GYÓNÁS és az ÚRVACSORA

12. Az istentisztelet befejezése

Ez a befejezés *elmarad*, ha a GYÓNÁS és az ÚRVACSORA közvetlenül csatlakozik az általános könyörgő imádsághoz.

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET: együtt mondják a *Miatyánkot*.

Az előző imádsággal így kapcsolható: „...az Úr Jézus Krisztusért, akinek nevében így imádkozunk: Mi Atyánk...”

LELKÉSZ: az *ároni áldást* mondja, áldásra emelt kézzel, a végén keresztvétel:

Vegyétek az áldást!

Az Úr áldjon meg, és őrizzen meg tégedet! Az Úr világosítsa meg az ő arcát terajtd, és könyörüljön rajtad! Az Úr fordítsa az ő arcát tefeléd, és adjon neked békességet!

GYÜLEKEZET: Ámen.

GYÜLEKEZET: *befejező éneket* énekel, énekszám vagy az énekeskönyv énekesrendje szerint.

GYÓNÁS

13. Gyónási ének

A lelkész a gyónási ének alatt előkészíti az úrvacsorai elemeket: az evangéliumi oldalra (oltár felé nézve balra) a paténát, a másik oldalra a kelyhet helyezi.

14. A gyónás bevezetése

Ez a bevezetés *elmarad*, ha a GYÓNÁS és az ÚRVACSORA közvetlenül csatlakozik az általános könyörgő imádsághoz.

LELKÉSZ:

Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében. Ámen.

Imádkozzunk!

Mennyei Atyánk, aki nem taszítod el a tékozló fiút, hanem magadhoz öleled: kérünk, szánj meg minket, amikor bűneink terhével hozzád menekülünk, és mutasd meg kegyelmedet az Úr Jézus Krisztusért. Ámen.

vagy:

Mindenható, örök Isten, aki szeretett Fiadat üdvözítőül küldted hozzánk, hogy benne életünk és teljes megnyugvásunk legyen: csendesíts el minket színed előtt. Vágyakozunk a te gyermekeid szabadságára, arra a békességre, amelyet egyedül te adhatsz. Szentlelked által szólj a mi lelkiismeretünkhöz: láttasd meg velünk azt, ami fogva tart minket, és elválaszt tőled, mutasd meg nekünk azt, ami békességünkre szolgál, és te magad munkáld bennünk azt, ami tetszésre van. Adj alázatos szívet és igaz hitet, hogy az Úr asztalához járulásunk áldássá legyen számunkra. Ámen.

vagy bevezető igével:

Jézus Krisztus ezt mondja: Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és megnyugvást adok nektek. Vegyétek fel az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok és alázatos szívű, és megnyugvást találtok lelketeknek. Mert az én igám kedves, és az én terhem könnyű.

Urunk, Megváltónk! Bűnökkel és gondokkal terhelten, külső és belső feszültségektől megfáradva járulunk hozzád. Örömmel és hálával fogadjuk hívásodat: megnyugvást keresünk nálad. Taníts minket szelídségre és alázatosságra, hogy felismerjük és elismerjük hibáinkat, és felvegyük a te igádat: a megbocsátó és segítő szeretet szép igáját. Ámen.

LELKÉSZ: *gyónási beszédet* mondhat, alapigével vagy anélkül.
A beszéd néhány mondatból állhat vagy elmaradhat.

15. Gyónási igeolvasás

A Tízparancsolat és az apostoli tanítás felolvasása *nem hagyható el.*

LELKÉSZ:

Testvéreim az Úrban! Amikor most az Úr szent vacsorájának ünnepelésére készülünk, vizsgáljuk meg magunkat Isten színe előtt.

Hallgassuk meg a Tízparancsolatot!

Ezt mondja az Úr:

Én vagyok az Úr, a te Istened.

Ne legyen más istened!

Ne vedd hiába Istened nevét!

Szenteld meg az ünnepnapot!

Tiszteld atyádat és anyádat!

Ne ölj!

Ne paráználkodjál!

Ne lopj!

Ne tégy felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot!

Ne kívánd felebarátod házát!

Ne kívánd felebarátod feleségét vagy bármiféle tulajdonát!

Mert én, az Úr, a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok, aki megbüntetem az atyák bűnét a fiakon harmad- és negyedízig, azokon, akik engem gyűlölnék; de kegyelmet gyakorlok ezer ízig azokkal, akik szeretnek engem, és megtartják az én parancsolataimat.

Krisztus Urunk ezt mondja a parancsolatokról: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonlít ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. Nincs más parancsolat, amely nagyobb ezeknél.

Az Úr Jézus Krisztus apostola ezt tanítja:

Ha azt mondjuk: nincsen bűn mibennünk, magunkat csaljuk meg, és igazság nincsen bennünk. Ha megvalljuk bűneinket: hű és igaz az Isten, megbocsátja bűneinket, és megtisztít minden gonoszságától.

16. Gyónási kérdések, gyónó imádság

LELKÉSZ:

Ezek után felállva feleljetek a gyónási kérdésekre!

A gyülekezet feláll.

A lelkész, ha maga is veszi az úrvacsorát, a gyülekezettel együtt – nem utána – mondja a választ a gyónási kérdésekre.

LELKÉSZ:

Az élő Isten színe előtt kérdem mindenkitől személy szerint:

Testvérem az Úrban!

Vallod-e magadat bűnösnek, és ezért kárhozatra méltónak?

GYÜLEKEZET: Vallom.

Bánod-e igazán bűneidet?

GYÜLEKEZET: Bánom.

Megbocsátottál-e mindazoknak, akik vétkeztek ellened?

GYÜLEKEZET: Megbocsátottam.

Igyekezel-e ezután Isten akarata szerint élni?

GYÜLEKEZET: Igyekezem.

Hiszed-e, hogy Isten a Krisztusért megbocsát a megtérő bűnösnek?

GYÜLEKEZET: Hiszem.

Legyen nektek a ti hitetek szerint!

LELKÉSZ:

Ezzel a hittel könyörögjünk Isten irgalmáért!

A gyülekezet állva marad.

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET: együtt mondják *a gyónó imádságot állandó szöveggel:*

Vallom előtted, szent és igaz Isten, hogy vétkeztem ellened és embertársaim ellen gondolattal, szóval és cselekedettel. Sok jót elmulasztottam, sok rosszat elkövettem. Nem vagyok méltó kegyelmedre, méltó vagyok ítéletedre. Hozzád fordulok mégis: nincs más reményiségem. Szent Fiadért, az Úr Jézus Krisztusért kérek: légy hozzám irgalmas, és bocsásd meg bűnömet. Ámen.

vagy:

Uram, Istenem! Vallom előtted, hogy bűnös vagyok. Minden bűnömmel ellened vétettem. Azokkal is, amelyeket mások is ismernek, és szenvednek miattuk, azokkal, amelyeket rajtad kívül én ismerek csupán, és azokkal is, amelyekről már magam sem tudok, mert elfelejtettem azokat. Minden bűnömmel ellened vétettem, pedig tudom, hogy Atyám vagy, és szeretsz engem, de

én nem szerettelek igazán. S mert ellened vétettem, kihez kiálthatnék bocsánatért, ha nem tehozzád, hiszen csak neked van jogod, hatalmad, de szíved is ahhoz, hogy lehajolj hozzám. Kérlek, bocsáss meg nekem. Adj békességet Jézus Krisztusért, az én Megváltómért, aki önmagát adta értem váltságul. Szentelj meg új életre, a jónak szolgálatára. Bízom igédben és ígéretedben, hogy könyörülsz rajtam. Ámen.

vagy:

Mindenható Atya Úr Isten! Vallást teszek, én szegény bűnös ember, szent Felséged előtt, hogy nemcsak bűnben születtem, hanem egész életemben sokszor és sokféleképpen vétkeztem, amint ezt te, szíveket vizsgáló szent Isten, nálamnál sokkal jobban tudod és látod. Mert én bűneimet elegendőképpen sem meg nem ismerhetem, sem meg nem sirathatom. De te, Uram, jól látod, hogy bűneimet teljes szívemből és lelkemből bánom. Jól látod, hogy az Úr Jézus érdeméért egyedül csak a te nagy irgalmasságodhoz folyamodom, és Szentlelked erejével életemet megjobbitani akarom. Légy azért irgalmas, légy kegyelmes hozzám a te ígéreted szerint, szent Fiad, az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

(LELKÉSZ: Vigyük csendben Isten elé mindazt, ami lelkünket terheli!)

Rövid *szünet* tartható elcsendesedésre.

17. Feloldozás

LELKÉSZ:

Testvéreim! Isten megkönyörül mindenkin, aki a bűn mélységéből kiált hozzá. Ezért rendelte az Úr az egyházában a bűnbocsánat és a békéltetés szolgálatát, amikor feltámadása után ezt mondta tanítványainak: Békesség néktek! Ahogy engem küldött az Atya, én is úgy küldelek titeket: akiknek bűneit megbocsátjátok, megbocsáttatnak azoknak, akikéit megtartjátok, megtartatnak.

A lelkész áldásra emeli kezét.

Ezért az Úr rendelése szerint hirdetem bűneitek bocsánatát, hogy oldozva legyenek a földön és a mennyben: az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében. † Bizzatok és örüljete, bűnbánó és Krisztusban reménykedő hívek: Isten megbocsátotta bűnötöket. Az ő Szentlelke legyen veletek, hogy teremjétek a megtérés gyümölcseit, az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

A gyülekezet leül.

Következik az ÚRVACSORA
vagy a gyónás befejezése.

18. A gyónás befejezése

Ez a befejezés *elmarad*, ha az ÚRVACSORA közvetlenül csatlakozik a gyónáshoz.

Hálaadó imádság

LELKÉSZ:

Adjunk hálát az Úrnak!

Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, végtelen irgalmadért, hogy megbocsátottad bűneinket. Add nekünk Szentlelked erejét, hogy ne legyen rajtunk hiábavaló a te kegyelmed, hanem új életben járjunk az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

Miatyánk

Ároni áldás

Hálaadó ének

ÚRVACSORA

19. Az úrvacsora bevezetése, Isten imádása

Ez a *nagy hálaadó imádság* a Miatyánkkal, a szerzési igékkel és Jézus halálának hirdetésével együtt egy egységet alkot. Ebből a *Miatyánk* akkor sem hagyható el, ha a megelőző igehirdetési istentisztelet befejezésénél már elhangzott.

LELKÉSZ:

Adjunk hálát az Úrnak,

és magasztaljuk szent nevét!

Méltó és igaz, illő és üdvösséges, hogy mindenhol és mindenkor hálát adjunk neked, mindenható Atyánk és örök Istenünk, a Jézus Krisztus által;

Folytatás alkalom szerint:

Adventben:

mert teljesítetted ígéretedet, és Megváltót küldtél a világra;

Karácsonykor:

mert emberi testünkbe öltöztetted egyszülött Fiadat, és benne békességet adtál a világnak;

Vízkeresztű időben:

mert elküldted az igazi Világosságot, és benne életet adtál a világnak;

Böjtből:

mert a bűnösökért halálra adtad egyszülött Fiadat, és benne megbékéltetted magaddal a világot;

Húsvéti időben:

mert feltámasztottad a halálból egyszülött Fiadat, és benne örök életet adtál a világnak;

Mennybemenetel ünnepén:

mert megdicsőítetted egyszülött Fiadat, és neki adtál minden hatalmat mennyen és földön;

Pünkösdkor:

mert elküldted Szentlelkedet, és egyházat gyűjtesz magadnak a világban;

Egyéb alkalmakkor:

mert üdvösséget szereztl minden embernek, és atyai szeretettel gondoskodik a világról;

Közös folytatás:

ezért az üdvözültek mennyei seregével és a földön élő egész anyaszentegyházaddal együtt boldogan áldunk és magasztalunk téged, és ujjongó énekkel hirdetjük szent neved dicsőségét.

GYÜLEKEZET: *Isten szentségét imádó énekverset* énekel, énekszám szerint.

20. Miatyánk, szerzési igék, Jézus halálának hirdetése

LELKÉSZ:

Szent vagy, Urunk, és nagy a te irgalmad! Elítéled a bűnt, de megmented a bűnösöket szeretett Fiad élete árán, és megörvendezteted jószággal minden teremtményedet. Ételt és italt adsz az embereknek, hogy életük legyen, és boldogan adjanak hálát teneked. Nekünk pedig lelki ételt és italt és örök életet is adtál a te Szolgád, Jézus Krisztus által. Ezért a nagy irgalmadért kérünk, küldd el most Szentlelkedet, és szentelj meg minket, hogy a mi Urunk szent teste és vére által egyetlen testvéri közösséggé legyünk, amikor most rendelése szerint cselekszünk, és tanítása szerint így imádkozunk:

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek; és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól; mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.

A lelkész kezébe veszi (magasra emelés, elevatio nélkül) először a paténát, azután a kelyhet.

LELKÉSZ:

Hallgasd meg imádságunkat a mi Urunk Jézus Krisztusért, aki azon az éjszakán, amelyen elárultatott, kezébe vette a kenyeret, hálát adott, és megtörte, tanítványainak adta, és ezt mondta: Vegyétek, egyétek, ez az én testem, † amely tiértetek adatik. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.

Hasonlóképpen, miután vacsorált, kezébe vette a poharat is, hálát adott, nekik adta, és ezt mondta: Igyatok ebből mindnyájan, e pohár az új szövetség az én véremben, † amely tiértetek és sokakért kiontatik bűnök bocsánatára. Ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre.

LELKÉSZ:

Ezért valamennyiszer eszünk e kenyérből és iszunk e pohárból, az Úr halálát hirdetjük, amíg eljövend.

Mert méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az áldás és a tisztesség, a dicsőség és a hatalom örökkön örökké.

GYÜLEKEZET: *Isten Bárányát imádó* énekverset énekel, énekszám szerint.

21. Úrvacsoravétel

LELKÉSZ: Úr Jézus Krisztus, aki halott voltál, de íme, élsz örökké, és mindent megteszel üdvösségünkre, add meg most mindenkinek azt, amire szüksége van: a kételkedőnek hitet, a gyengének állhatatosságot, a keményszívűnek megtérést, az elesettnek új erőt, az aggódónak megnyugvást és a szomorkodónak vigasztalást. Egyesíts minket szent tested és véred közösségében, hogy valamennyien részesüljünk minden értelmet meghaladó békeségedben, és megízleljük eljövendő országod örömét. Ámen.

vagy:

Uram! Nem vagyok méltó arra, hogy hajlékomba jöjj, de segítségedre szorulok, és vágyódom kegyelmedre. Nem is bízom semmi másban, mint abban a most hallott drága igédben, amellyel asztalodhoz hívsz, és ígéred, hogy bűneim bocsánatát kapom tested és véred által. Uram! Nem kételkedem igédben: cselekedjél velem irgalmad szerint. Ámen.

LELKÉSZ, kezében a paténával:

Az Úr békessége legyen mindenkor veletek!

Íme, minden kész: járuljatok az Úr szent asztalához!

GYÜLEKEZET: úrvacsoravétel közben énekelhet.

A hívek soronként rendben az oltárhoz térdelnek. LELKÉSZ az epistolai oldal felől (az oltár felé nézve jobbról) kezdve oszt, és eközben ezt mondja (más szöveget nem mondhat):

Vegyétek és egyétek, ez a mi Urunk Jézus Krisztus teste, mely értetek adatott: ezt cselekedjétek az ő emlékezetére.

Igyatok ebből mindnyájan, ez a mi Urunk Jézus Krisztus vére, mely értetek kiontatott bűnök bocsánatára. Ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az ő emlékezetére.

A lelkész a sor végén állva vagy az oltár közepe elé visszalépve így bocsát el minden sort:

(Jézus Krisztus teste és vére tartson meg titeket az igaz hitben és a szeretetben az örök élet reménységére.) Menjetek el békességgel! †

A kereszttetés jobb kézzel történik. A kelyhet a lelkész bal kezében tartja, vagy kereszttetés előtt leteszi helyére.

SUMPTIO esetén a lelkész az első sorral együtt vesz úrvacsorát. Amikor az úrvacsorázók első sora elhelyezkedik az oltár előtt, kezébe veszi a paténát, és ezt mondja:

Ez az Úr Jézus Krisztus teste, mely értem is adatott. Ezután maga veszi, majd rövid elcsendesedés után az első sornak osztja az ostyát.

Amikor visszatér az oltárhoz, kezébe veszi a kelyhet, és ezt mondja:

Ez az Úr Jézus Krisztus vére, mely értem is kiontatott bűneim bocsánatára.

Ezután maga veszi, majd rövid elcsendesedés után az első sornak osztja a kelyhet. A sumptio a vétel biztonsága kedvéért állva történik.

BEFEJEZÉS

22. Az úrvacsora befejezése

LELKÉSZ:

Adjunk hálát az Úrnak!

Áldunk téged, mindenható Istenünk, hogy örömet és békességet ajándékoz-tál Krisztus Urunk testének és vérének közösségében. Kérünk, őrizd meg bennünk ennek a közösségnek az áldásait, hogy erős hittel ragaszkodjunk hozzád, és őszintén szeressük embertársainkat, az Úr Jézus Krisztusért. Ámen.

vagy:

Urunk! Magasztalásodat hallotta fülünk: add, hogy süket legyen a veszeke-dés és a békétlenség hangjára. Nagy szeretetedet látta szemünk: add, hogy meglássa üdvözítő reménységedet is. Dicséretedet énekelte nyelvünk: add, hogy az igazat vallja ezután. Testedből részesült a testünk: add, hogy új életet éljen ezután. Hála néked kimondhatatlan jóságodért. Ámen.

LELKÉSZ az *elbocsátást* mondja:

Testvéreim!

Menjetek el, és hirdessétek
az Úr halálát és feltámadását!

Tegyetek bizonysgot szeretetéről!

Akik megtapasztaltátok a bűnbocsánat örömét,
építsétek a testvéri közösséget az emberek között
megbocsátással és önfeláldozó szeretettel!

LELKÉSZ az *ároni áldást* mondja, áldásra emelt kézzel, a végén keresztve-
téssel:

Az Úr áldjon meg és őrizzen meg tégedet! Az Úr világosítsa meg az ő arcát
terajtad, és könyörüljön rajtad! Az Úr fordítsa az ő arcát tefeléd, és adjon ne-
ked békességet!

vagy a szentháromsági áldást:

Áldjon meg titeket a mindenható Isten: az Atya és a Fiú és a Szentlélek!

GYÜLEKEZET: Ámen.

GYÜLEKEZET: *hálaadó énekverset* énekel, énekszám szerint.

2. A VASÁRNAPI ISTENTISZTELET LITURGIKUS RENDJE

Ez a rend *háromféle* módon használható:

1. A lelkész és a gyülekezet a szövegeket olvassa, illetőleg mondja az énekeskönyv B rendje szerint.
2. A lelkész a szövegeket olvassa, illetőleg mondja, a gyülekezet az állandó szövegeket éneklí az énekeskönyv 14–16. énekszámái szerint.
3. A lelkész és a gyülekezet a szövegeket éneklí a XVI. fejezet, illetőleg az énekeskönyv 14–16. énekszámái szerint.

A bevezető zsoltár és a nagy glóriát követő dicséret olvasásában, illetőleg éneklésében bármelyik módozatnál részt vehet a kar és a gyülekezet. A lelkész valamennyi liturgikus szöveget énekelheti, ha erre megvan a képzettsége, és ha erre a gyülekezet fel van készítve.

BEVEZETÉS

1. Kezdő ének

Az istentisztelet kezdetére, a vasárnap vagy ünnepnap jellegéhez illő ének, választás szerint. Ahol szokásban van, a lelkész az oltár előtt intonálja az „Ó, szent Isten” vagy az „Ó, Jézusunk” kezdetű éneket.

2. Bevezetés

LELKÉSZ:

Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében.

GYÜLEKEZET: Ámen.

LELKÉSZ: *bevezető zsoltárt* olvas az egyházi év szerint.

GYÜLEKEZET: mondja vagy éneklí a *kis glóriát*:

Dicsőség az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek, miképpen volt kezdetben, most és mindenkor és mindörökkön örökké. Ámen.

A bevezető zsoltárt (introitust) a lelkész és a kar, illetőleg a gyülekezet váltakozva is mondhatja vagy énekelheti a 18–37. énekszámok szerint.

3. Üdvözlés, bűnvallás, kyrie

LELKÉSZ: Az Úr Jézus Krisztus kegyelme legyen mindnyájatokkal!

vagy:

Az Úr legyen veletek!

GYÜLEKEZET: És a te lelkeddel!

LELKÉSZ: *bűnvalló imádságot* olvas:

állandó szöveggel:

Testvéreim! Isten színe előtt gondoljunk méltatlanságunkra, és valljuk meg bűneinket!

Megvallom előtted, Istenem, Teremtőm és Megváltóm, hogy sokszor és sokféleképpen vétkeztem. Nem bíztam benned teljes szívemből, és embertársaimat sem szerettem, mint magamat. Kérlek, ne vess el engem, amint megérdemelném. Könyörülj rajtam, és bocsáss meg, az Úr Jézus Krisztusért.

vagy változó szöveggel az egyházi év szerint.

(LELKÉSZ: Vigyük csendben Isten elé mindazt, ami lelkünket terheli!)

Rövid szünet tartható elcsendesedésre.

GYÜLEKEZET: Uram, irgalmazz!
Krisztus, irgalmazz!
Uram, irgalmazz!
vagy:

LELKÉSZ: Uram, irgalmazz!

GYÜLEKEZET: Uram, irgalmazz!

Krisztus, irgalmazz!

GYÜLEKEZET: Krisztus, irgalmazz!

Uram, irgalmazz!

GYÜLEKEZET: Uram, irgalmazz!

4. Kegyelemhirdetés, Isten dicsőítése

LELKÉSZ: *kegyelmi ígét* olvas, az egyházi év szerint.

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET: a *nagy glóriát* mondja vagy énekl:

LELKÉSZ:

Dicsőség a magasságban Istennek.

GYÜLEKEZET: És a földön békesség, és az emberekhez jóakarát.

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET együtt vagy váltakozva mondják a következő *dicséretet*.

Dicsérünk és áldunk téged,
imádunk, és hálát adunk néked

a te nagy dicsőségedért,

Úr Isten, mennyei Király,
mindenható Atya Isten!

Úr Jézus Krisztus,

valóságos Isten,
az Atya Egyszülöttje,

Isten Báránya,

aki elveszed a világ bűnét, irgalmazz nekünk,
aki elveszed a világ bűnét, hallgass meg minket,
    aki az Atya jobbján ülsz, irgalmazz nekünk!
Mert egyedül te vagy szent,
egyedül te vagy az Úr,
    egyedül te vagy felséges, Jézus Krisztus,
a Szentlélekkel együtt,
az Atya dicsőségében.
    Ámen.

A dicséretet (Laudamust) a kar énekelheti.

A dicséret helyett a gyülekezet dicsőítő énekverset énekelhet énekszám szerint (vö. az énekverses rendet). A nagy glória és a dicséret *nagypénteken* elmarad.

5. Rövid imádság: kollektá

LELKÉSZ:

Imádkozzunk!

LELKÉSZ: az *ógyházi kollektát* olvassa, az egyházi év szerint.

GYÜLEKEZET: Ámen.

IGESZOLGÁLAT

6. Igeolvasás: lekcio

LELKÉSZ: felolvassa az *ógyházi epistolát* vagy *evangéliumot*, de felolvashatja mindkettőt is.

LELKÉSZ:

Hallgassátok meg azt az evangéliumi (epistolai) szentigét, amelyet az egyház a mai vasárnapra (vagy: a mai ünnepnapra), ... rendelt. Megírva találjuk...

LELKÉSZ *az igeolvasás után:*

Boldogok, akik hallgatják és megtartják Isten beszédét.

GYÜLEKEZET: Halleluja, halleluja, halleluja!

Böjtben: Ámen.

vagy:

LELKÉSZ:

Áldjuk az Urat, mert irgalmas, és beszéde megmarad örökké!

GYÜLEKEZET: Áldunk téged, Krisztusunk!

7. Hitvallás: Credo

LELKÉSZ:

Magasztaljuk a Szentháromság egy igaz Istent!

Mondjuk el együtt az Apostoli hitvallást!

vagy:

Mondjuk el együtt a Niceai hitvallást!

LELKÉSZ ÉS GYÜLEKEZET: együtt mondják a *hitvallást*.

A hitvallások szövege az Agenda elején.

8. Igehirdetési ének

9. Szószéki szolgálat

Apostoli üdvözlés

Igehirdetési alapige

Igehirdetés

Rövid imádság az igehirdetés tartalma szerint.

Textuskollekták az egyházi év szerint és igehirdetés utáni imádságok a IV. fejezetben.

GYÜLEKEZET: az igehirdetéshez illő *énekverset* énekel énekszám vagy bejelentés szerint, vagy a következő *énekverset*:

Jézus, a te beszéded Teremjen jó gyümölcsöket, Szent igéd és Szentlelked Ítélje meg bűneinket, Vigasztaljon bánatunkban, Bátorítson halálunkban! (EÉ 283,3)

Hirdetés

Szószéki áldás

10. Ének vagy karének

GYÜLEKEZET: az igehirdetési ének *utolsó versét* éneкли, vagy *más éneket*, énekszám vagy bejelentés szerint.

Közben begyűjthető az *offertórium*.

11. Általános könyörgő imádság

LELKÉSZ:

Imádkozzunk!

LELKÉSZ: *általános könyörgő imádságot* olvas.

Szövegek a IV. fejezetben.

12. Az istentisztelet befejezése

Ez a befejezés *elmarad*, ha a GYÓNÁS és az ÚRVACSORA közvetlenül csatlakozik az általános könyörgő imádsághoz.

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET: együtt mondják a *Miatyánkot*.

Az előző imádsággal így kapcsolható: „...az Úr Jézus Krisztusért, akinek nevében így imádkozunk: Mi Atyánk...”

LELKÉSZ:

Adjunk hálát az Úrnak!

GYÜLEKEZET: Istennek legyen hála!

LELKÉSZ: az *ároni áldást* mondja, áldásra emelt kézzel, a végén keresztvétel:

Az Úr áldjon meg, és őrizzen meg tégedet! Az Úr világosítsa meg az ő arcát terajtad, és könyörüljön rajtad! Az Úr fordítsa az ő arcát tefeléd, és adjon neked békességet!

GYÜLEKEZET: Ámen.

GYÜLEKEZET: *befejező éneket* énekel, énekszám vagy az énekeskönyv énekesverses rendje szerint.

GYÓNÁS

13. Gyónási ének

A lelkész a gyónási ének alatt előkészíti az úrvacsorai elemeket: az evangéliumi oldalra (oltár felé nézve balra) a paténát, a másik oldalra a kelyhet helyezi.

14. A gyónás bevezetése

Ez a bevezetés *elmarad*, ha a GYÓNÁS és az ÚRVACSORA közvetlenül csatlakozik az általános könyörgő imádsághoz.

LELKÉSZ:

Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében. Ámen.

Imádkozzunk!

Mennyei Atyánk, aki nem taszítod el a tékozló fiút, hanem magadhoz öleled: kérünk, szánj meg minket, amikor bűneink terhével hozzád menekülünk, és mutasd meg kegyelmedet az Úr Jézus Krisztusért. Ámen.

vagy:

Mindenható, örök Isten, aki szeretett Fiadat üdvözítőül küldted hozzánk, hogy benne életünk és teljes megnyugvásunk legyen: csendesíts el minket

színed előtt. Vágyakozunk a te gyermekeid szabadságára, arra a békességre, amelyet egyedül te adhatsz. Szentlelked által szólj a mi lelkiismeretünkhöz: láttasd meg velünk azt, ami fogva tart minket, és elválaszt tőled, mutasd meg nekünk azt, ami békességünkre szolgál, és te magad munkáld bennünk azt, ami tetszésedre van. Adj alázatos szívet és igaz hitet, hogy az Úr asztalához járulásunk áldássá legyen számunkra. Ámen.

vagy bevezető igével:

Jézus Krisztus ezt mondja: Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és megnyugvást adok nektek. Vegyétek fel az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok és alázatos szívű, és megnyugvást találtok lelketeknek. Mert az én igám kedves, és az én terhem könnyű. Urunk, Megváltónk! Bűnökkel és gondokkal terhelten, külső és belső feszültségektől megfáradva járulunk hozzád. Örömmel és hálával fogadjuk hívásodat: megnyugvást keresünk nálad. Taníts minket szelídségre és alázatosságra, hogy felismerjük és elismerjük hibáinkat, és felvegyük a te igádat: a megbocsátó és segítő szeretet szép igáját. Ámen.

LELKÉSZ: *gyónási beszédet* mondhat, alapigével vagy anélkül.

A beszéd néhány mondatból állhat vagy elmaradhat.

15. Gyónási igeolvasás

A Tízparancsolat és az apostoli tanítás felolvasása *nem hagyható el.*

LELKÉSZ:

Testvéreim az Úrban! Amikor most az Úr szent vacsorájának ünneplésére készülünk, vizsgáljuk meg magunkat Isten színe előtt.

Hallgassuk meg a Tízparancsolatot!

Ezt mondja az Úr:

Én vagyok az Úr, a te Istened.

Ne legyen más istened!

Ne vedd hiába Istened nevét!

Szenteld meg az ünnepnapot!

Tiszteld atyádat és anyádat!

Ne ölj!

Ne paráználkodjál!

Ne lopj!

Ne tégy felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot!

Ne kívánd felebarátod házát!

Ne kívánd felebarátod feleségét vagy bármiféle tulajdonát!

Mert én, az Úr, a te Istened, féltőn szerető Isten vagyok, aki megbüntetem az atyák bűnét a fiakon harmad- és negyedízig, azokon, akik engem gyűlölnék; de kegyelmet gyakorlok ezer ízig azokkal, akik szeretnek engem, és megtartják az én parancsolataimat.

Krisztus Urunk ezt mondja a parancsolatokról: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szivedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonlít ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. Nincs más parancsolat, amely nagyobb ezeknél.

Az Úr Jézus Krisztus apostola ezt tanítja:

Ha azt mondjuk: nincsen bűn mibennünk, magunkat csaljuk meg, és igazság nincsen bennünk. Ha megvalljuk bűneinket: hű és igaz az Isten, megbocsátja bűneinket, és megtisztít minden gonoszságtól.

16. Gyónási kérdések, gyónó imádság

LELKÉSZ:

Ezek után felállva feleljetek a gyónási kérdésekre!

A gyülekezet feláll.

A lelkész, ha maga is veszi az úrvacsorát, a gyülekezettel együtt – nem utána – mondja a választ a gyónási kérdésekre.

LELKÉSZ:

Az élő Isten színe előtt kérdem mindenkitől személy szerint:

Testvérem az Úrban!

Vallod-e magadat bűnösnek, és ezért kárhozatra méltónak?

GYÜLEKEZET: Vallom.

Bánod-e igazán bűneidet?

GYÜLEKEZET: Bánom.

Megbocsátottál-e mindazoknak, akik vétkeztek ellened?

GYÜLEKEZET: Megbocsátottam.

Igyekez-e ezután Isten akarata szerint élni?

GYÜLEKEZET: Igyekezem.

Hiszed-e, hogy Isten a Krisztusért megbocsát a megtérő bűnösnek?

GYÜLEKEZET: Hiszem.

Legyen nektek a ti hitetek szerint!

LELKÉSZ:

Ezzel a hittel könyörögjünk Isten irgalmáért!

A gyülekezet állva marad.

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET: együtt mondják *a gyónó imádságot állandó szöveggel:*

Vallom előtted, szent és igaz Isten, hogy vétkeztem ellened és embertársaim ellen gondolattal, szóval és cselekedettel. Sok jót elmulasztottam, sok rosszat elkövettem. Nem vagyok méltó kegyelmedre, méltó vagyok ítéletedre. Hozzád fordulok mégis: nincs más reményésem. Szent Fiadért, az Úr Jézus Krisztusért kérek: légy hozzám irgalmas, és bocsásd meg bűnömet. Ámen.

vagy:

Uram, Istenem! Vallom előtted, hogy bűnös vagyok. Minden bűnömmel elened vétettem. Azokkal is, amelyeket mások is ismernek, és szenvednek miattuk, azokkal, amelyeket rajtad kívül én ismerek csupán, és azokkal is, amelyekről már magam sem tudok, mert elfelejtettem azokat. Minden bűnömmel ellened vétettem, pedig tudom, hogy Atyám vagy, és szeretsz engem, de én nem szerettelek igazán. S mert ellened vétettem, kihez kiálthatnék bocsánatért, ha nem tehozzád, hiszen csak neked van jogod, hatalmad, de szíved is ahhoz, hogy lehajolj hozzám. Kérek, bocsáss meg nekem. Adj békeséget Jézus Krisztusért, az én Megváltómért, aki önmagát adta értem váltságul. Szentelj meg új életre, a jónak szolgálatára. Bízom igédben és ígéretedben, hogy könnyörülsz rajtam. Ámen.

vagy:

Mindenható Atya Úr Isten! Vallást teszek, én szegény bűnös ember, szent Felséged előtt, hogy nemcsak bűnben születtem, hanem egész életemben sokszor és sokféleképpen vétkeztem, amint ezt te, szíveket vizsgáló szent Isten, nálamnál sokkal jobban tudod és látod. Mert én bűneimet elegendőképpen sem meg nem ismerhetem, sem meg nem sirathatom. De te, Uram, jól látod, hogy bűneimet teljes szívemből és lelkemből bánom. Jól látod, hogy az Úr Jézus érdeméért egyedül csak a te nagy irgalmasságodhoz folyamodom, és Szentleked erejével életemet megjobbítani akarom. Légy azért irgalmas, légy kegyelmes hozzám a te ígéreted szerint, szent Fiad, az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

(LELKÉSZ: Vigyük csendben Isten elé mindazt, ami lelkünket terheli!)

Rövid *szünet* tartható elcsendesedésre.

17. Feloldozás

LELKÉSZ:

Testvéreim! Isten megkönyörül mindenkin, aki a bűn mélységéből kiált hozzá. Ezért rendelte az Úr az egyházában a bűnbocsánat és a békéltetés szolgálatát, amikor feltámadása után ezt mondta tanítványainak: Békesség néktek! Ahogyan engem küldött az Atya, én is úgy küldelek titeket: akiknek bűneit megbocsátjátok, megbocsáttatnak azoknak, akikéit megtartjátok, megtartatnak.

A lelkész áldásra emeli kezét.

Ezért az Úr rendelése szerint hirdetem bűneitek bocsánatát, hogy oldozva legyenek a földön és a mennyben: az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében. † Bízatok és örüljete, bűnbánó és Krisztusban reménykedő hívek: Isten megbocsátotta bűnötöket. Az ő Szentlelke legyen veletek, hogy teremjétek a megtérés gyümölcseit, az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

A gyülekezet leül.

Következik az ÚRVACSORA
vagy a gyónás befejezése.

18. A gyónás befejezése

Ez a befejezés *elmarad*, ha az ÚRVACSORA közvetlenül csatlakozik a gyónáshoz.

Hálaadó imádság

LELKÉSZ:

Adjunk hálát az Úrnak!

Hálát adunk neked, mennyei Atyánk, végtelen irgalmadért, hogy megbocsátottad bűneinket. Add nekünk Szentlelked erejét, hogy ne legyen rajtunk hiábavaló a te kegyelmed, hanem új életben járjunk az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

Miatyánk

Ároni áldás

Hálaadó ének

ÚRVACSORA

19. Az úrvacsora bevezetése, Isten imádása

Ez a nagy *hálaadó imádság* a Miatyánkkal, a szerzési igékkel és Jézus halálának hirdetésével együtt egy egységet alkot. Ebből a *Miatyánk* akkor sem hagyható el, ha a megelőző igehirdetési istentisztelet befejezésénél már elhangzott.

LELKÉSZ:

Az Úr legyen veletek!

GYÜLEKEZET: És a te lelkeddel!

Emeljük fel szívünket!

GYÜLEKEZET: Felemeljük az Úrhoz!

Adjunk hálát az Úrnak, a mi Istenünknek!

GYÜLEKEZET: Méltó ez és igaz!

LELKÉSZ:

Valóban méltó és igaz, illő és üdvösséges, hogy mindenhol és mindenkor há-
lát adjunk neked, mindenható Atyánk és örök Istenünk, a Jézus Krisztus által;

Folytatás alkalom szerint:

Adventben:

mert teljesítetted ígéretedet, és Megváltót küldtél a világra;

Karácsonykor:

mert emberi testünkbe öltöztetted egyszülött Fiadat, és benne békessé-
get adtál a világnak;

Vízkereszti időben:

mert elküldted az igazi Világosságot, és benne életet adtál a világnak;

Böjtbén:

mert a bűnösökért halálra adtad egyszülött Fiadat, és benne megbékél-
tetted magaddal a világot;

Húsvéti időben:

mert feltámasztottad a halálból egyszülött Fiadat, és benne örök életet
adtál a világnak;

Mennybemenetel ünnepén:

mert megdicsőítetted egyszülött Fiadat, és neki adtál minden hatalmat
mennyen és földön;

Pünkösdkor:

mert elküldted Szentlelkedet, és egyházat gyűjtesz magadnak a világ-
ban;

Egyéb alkalmakkor:

mert üdvösséget szereztél minden embernek, és atyai szeretettel gon-
doskodik a világról;

Közös folytatás:

ezért az üdvözültek mennyei seregével és a földön élő egész anyaszentegy-
házaddal együtt boldogan áldunk és magasztalunk téged, és ujjongó énekkel
hirdetjük szent neved dicsőségét.

GYÜLEKEZET:

Szent, szent, szent a seregek Ura, Istene!

Dicsősége betölti a mennyet és a földet!

Hozsanna a magasságban!

Áldott, aki jön az Úr nevében!

Hozsanna a magasságban!

20. Miatyánk, szerzési igék, Jézus halálának hirdetése

LELKÉSZ:

Szent vagy, Urunk, és nagy a te irgalmad! Elítéled a bűnt, de megmented a bűnösöket szeretett Fiad élete árán, és megörvendezteted jószággal minden teremtményedet. Ételt és italt adsz az embereknek, hogy életük legyen, és boldogan adjanak hálát teneked. Nekünk pedig lelki ételt és italt és örök életet is adottál a te Szolgád, Jézus Krisztus által. Ezért a nagy irgalmadért kérünk, küldd el most Szentlelkedet, és szentelj meg minket, hogy a mi Urunk szent teste és vére által egyetlen testvéri közösséggé legyünk, amikor most rendelése szerint cselekszünk, és tanítása szerint így imádkozunk:

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET:

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltesd meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek; és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól; mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.

A lelkész kezébe veszi (magasra emelés, elevatio nélkül) először a paténát, azután a kelyhet.

LELKÉSZ:

Hallgasd meg imádságunkat a mi Urunk Jézus Krisztusért, aki azon az éjszakán, amelyen elárultatott, kezébe vette a kenyeret, hálát adott, és megtörte, tanítványainak adta, és ezt mondta: Vegyétek, egyétek, ez az én testem, † amely tiértetek adatik. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.

Hasonlóképpen, miután vacsorált, kezébe vette a poharat is, hálát adott, nekik adta, és ezt mondta: Igyatok ebből mindnyájan, e pohár az új szövetség az én véremben, † amely tiértetek és sokakért kiontatik bűnök bocsánatára. Ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre.

LELKÉSZ:

Ezért valamennyiszer eszünk e kenyérből és iszunk e pohárból, az Úr halálát hirdetjük, amíg eljövend.

Mert méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az áldás és a tisztesség, a dicsőség és a hatalom örökkön örökké.

GYÜLEKEZET: az *Agnus Dei*-t mondja vagy énekl:

Krisztus, Isten Báránya, ki a világ bűnét hordozod, irgalmazz nekünk!

Krisztus, Isten Báránya, ki a világ bűnét hordozod, irgalmazz nekünk!

Krisztus, Isten Báránya, ki a világ bűnét hordozod, add nekünk békédet! Ámen.

21. Úrvacsoravétel

LELKÉSZ: Úr Jézus Krisztus, aki halott voltál, de íme, élsz örökké, és mindent megteszel üdvösségünkre, add meg most mindenkinek azt, amire szüksége van: a kételkedőnek hitet, a gyengének állhatatosságot, a keményszívűnek megtérést, az elesettnek új erőt, az aggódónak megnyugvást és a szomorkodónak vigasztalást. Egyesíts minket szent tested és véred közösségében, hogy valamennyien részesüljünk minden értelmet meghaladó békeségedben, és megízleljük eljövendő országod örömét. Ámen.

vagy:

Uram! Nem vagyok méltó arra, hogy hajlékomba jöjj, de segítségedre szorulok, és vágyódom kegyelmedre. Nem is bízom semmi másban, mint abban a most hallott drága igédben, amellyel asztalodhoz hívsz, és ígéred, hogy bűneim bocsánatát kapom tested és véred által. Uram! Nem kételkedem igédben: cselekedjél velem irgalmad szerint. Ámen.

LELKÉSZ, kezében a paténával:

Az Úr békessége legyen mindenkor veletek!

GYÜLEKEZET: És a te lelkeddel!

LELKÉSZ:

Íme, minden kész: járuljatok az Úr szent asztalához!

GYÜLEKEZET: úrvacsoravétel közben énekelhet.

A hívek soronként rendben az oltárhoz térdelnek.

LELKÉSZ az epistolai oldal felől (az oltár felé nézve jobbról) kezdve oszt, és eközben ezt mondja (más szöveget nem mondhat):

Vegyétek és egyétek, ez a mi Urunk Jézus Krisztus teste, mely értetek adatott: ezt cselekedjétek az ő emlékezetére.

Igyatok ebből mindnyájan, ez a mi Urunk Jézus Krisztus vére, mely értetek kiontatott bűnök bocsánatára. Ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az ő emlékezetére.

A lelkész a sor végén állva vagy az oltár közepe elé visszalépve így bocsát el minden sort:

(Jézus Krisztus teste és vére tartson meg titeket az igaz hitben és a szeretetben az örök élet reménységére.) Menjetek el békességgel! †

A keresztvetés jobb kézzel történik. A kelyhet a lelkész bal kezében tartja, vagy keresztvetés előtt leteszi helyére.

SUMPTIO esetén a lelkész az első sorral együtt vesz úrvacsorát. Amikor az úrvacsorázók első sora elhelyezkedik az oltár előtt, kezébe veszi a paténát, és ezt mondja: Ez az Úr Jézus Krisztus teste, mely értem is adatott. Ezután maga veszi, majd rövid elcsendesedés után az első sornak osztja az ostyát.

Amikor visszatér az oltárhoz, kezébe veszi a kelyhet, és ezt mondja:

Ez az Úr Jézus Krisztus vére, mely értem is kiontatott bűneim bocsánatára.

Ezután maga veszi, majd rövid elcsendesedés után az első sornak osztja a kelyhet. A sumptio a vétel biztonsága kedvéért állva történik.

BEFEJEZÉS

22. Az úrvacsora befejezése

LELKÉSZ:

Az Úr legyen veletek!

GYÜLEKEZET: És a te lelkeddel!

Áldjátok az Urat, mert jó!

GYÜLEKEZET: És örök az ő irgalma!

Áldunk téged, mindenható Istenünk, hogy örömet és békességet ajándékoztál Krisztus Urunk testének és vérének közösségében. Kérünk, őrizd meg bennünk ennek a közösségnek az áldásait, hogy erős hittel ragaszkodjunk hozzád, és őszintén szeressük embertársainkat, az Úr Jézus Krisztusért. Ámen.

vagy:

Urunk! Magasztalásodat hallotta fülünk: add, hogy süket legyen a veszekedés és a békétlenség hangjára. Nagy szeretetedet látta szemünk: add, hogy meglássa üdvözítő reménységedet is. Dicséretedet énekelte nyelvünk: add, hogy az igazat vallja ezután. Testedből részesült a testünk: add, hogy új életet éljen ezután. Hála néked kimondhatatlan jóságodért. Ámen.

LELKÉSZ az *elbocsátást* mondja:

Testvéreim!

Menjetek el, és hirdessétek

az Úr halálát és feltámadását!

Tegyetek bizonysgot szeretetéről!

Akik megtapasztaltátok a bűnbocsánat örömét,
építsetek a testvéri közösséget az emberek között
megbocsátással és önfeláldozó szeretettel!

LELKÉSZ: Adjunk hálát az Úrnak!

GYÜLEKEZET: Istennek legyen hála!

LELKÉSZ: az *ároni áldást* mondja vagy énekli, áldásra emelt kézzel, a végén keresztvetéssel:

Az Úr áldjon meg és őrizzen meg tégedet! Az Úr világosítsa meg az ő arcát terajtad, és könyörüljön rajtad! Az Úr fordítsa az ő arcát tefeléd, és adjon neked békességet!

vagy a szentháromsági áldást:

Áldjon meg titeket a mindenható Isten: az Atya és a Fiú és a Szentlélek!

GYÜLEKEZET: Ámen.

GYÜLEKEZET: *hálaadó énekverset* énekel, énekszám szerint.

3. A VASÁRNAPI ISTENTISZTELET RÖVID RENDJE

BEVEZETÉS

1. Kezdő ének

Az istentisztelet kezdetére, a vasárnap vagy ünnepnap jellegéhez illő ének, választás szerint.

2. Bevezetés

LELKÉSZ: Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében.

(GYÜLEKEZET:) Ámen.

LELKÉSZ: a *bevezető igét* vagy a *bevezető zsoltár keretversét* olvassa az egyházi év szerint.

LELKÉSZ: *bevezető imádságot* olvas: ógyházi kollektát az egyházi év szerint vagy az istentisztelet elejére alkalmas imádságot. Szövegek a III. és a IV. fejezetben.

IGESZOLGÁLAT

3. Igeolvasás

LELKÉSZ:

Hallgassátok meg azt az evangéliumi (epistolai) szentigét, amelyet az egyház a mai vasárnapra (vagy: a mai ünnepnapra), ... rendelt. Megírva találjuk...

LELKÉSZ az igeolvasás után:

Boldogok, akik hallgatják és megtartják Isten beszédét.

4. Hitvallás

A lelkész és a gyülekezet együtt mondja az *Apostoli hitvallást*.

5. Igehirdetési ének

6. Szószéki szolgálat

Apostoli üdvözlés

Alapige felolvasása

Igehirdetés

Rövid imádság

GYÜLEKEZET: *énekvers*. Szöveg az énekverses rendnél.

Hirdetés

Szószéki áldás

7. Énekvers

Az íghirdetési ének utolsó verse vagy más ének, énekszám vagy bejelentés szerint. Közben begyűjthető az *offertórium*.

8. Általános könyörgő imádság

A lelkész *általános könyörgő imádságot* olvas. Szövegek a IV. fejezetben.

Következik az ISTENTISZTELET BEFEJEZÉSE
vagy a GYÓNÁS és az ÚRVACSORA

9. Az istentisztelet befejezése

Ez a befejezés *elmarad*, ha a GYÓNÁS és az ÚRVACSORA közvetlenül csatlakozik az általános könyörgő imádsághoz.

Miatyánk

A lelkész és a gyülekezet együtt mondja a Miatyánkot.

Az előző imádsággal kapcsolható így: „...akinek nevében így imádkozunk: Mi Atyánk...”

Ároni áldás

A lelkész az ároni áldást mondja, áldásra emelt kézzel, a végén keresztvetéssel.

Befejező énekvers

Szöveg az énekverses rendnél.

GYÓNÁS

10. Gyónási ének

A lelkész a gyónási ének alatt előkészíti az *úrvacsorai elemeket*: az evangéliumi oldalra (az oltár felé nézve balra) a paténát, a másik oldalra a kelyhet helyezi.

11. Gyónás, feloldozás

(LELKÉSZ: Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében. Ámen.)

(LELKÉSZ: imádságot olvashat. Szöveg az énekverses rendnél.)

LELKÉSZ: gyónási beszédet mondhat, alapigével vagy anélkül.

A beszéd néhány mondatból állhat vagy elmaradhat.

LELKÉSZ: Testvéreim az Úrban! Amikor most az Úr szent vacsorájára készülünk, vizsgáljuk meg magunkat Isten színe előtt.

Hallgassuk meg a Tízparancsolatot!

Ezt mondja az Úr:

Én vagyok az Úr, a te Istened.

Ne legyen más istened!

Ne vedd hiába Istened nevét!
Szenteld meg az ünnepnapot!
Tiszteld atyádat és anyádat!
Ne ölj!
Ne paráználkodjál!
Ne lopj!
Ne tégy felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot!
Ne kívánd felebarátod házát!
Ne kívánd felebarátod feleségét vagy bármiféle tulajdonát!

LELKÉSZ:

Az Úr Jézus Krisztus apostola ezt tanítja:

Ha azt mondjuk, nincsen bűn mibennünk, magunkat csaljuk meg, és igazság nincsen bennünk. Ha megvalljuk bűneinket: hű és igaz az Isten, megbocsátja bűneinket, és megtisztít minden gonoszszágtól.

LELKÉSZ:

Ezek után felállva feleljetek a gyónási kérdésekre.

Az élő Isten színe előtt kérdezem mindenkitől személy szerint:

Testvérem az Úrban!

Vallod-e magadat bűnösnek, és ezért kárhozatra méltónak?

GYÜLEKEZET: Vallom.

Bánod-e igazán bűneidet?

GYÜLEKEZET: Bánom.

Megbocsátottál-e mindazoknak, akik vétkeztek ellened?

GYÜLEKEZET: Megbocsátottam.

Igyekezel-e ezután Isten akarata szerint élni?

GYÜLEKEZET: Igyekezem.

Hiszed-e, hogy Isten a Krisztusért megbocsát a megtérő bűnösnek?

GYÜLEKEZET: Hiszem.

Legyen nektek a ti hitetek szerint!

Ezzel a hittel könyörögjünk Isten irgalmáért!

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET: együtt mondják a *gyónó imádságot*:

Vallom előtted, szent és igaz Isten, hogy vétkeztem ellened és embertársaim ellen gondolattal, szóval és cselekedettel. Sok jót elmulasztottam, sok rosszat elkövettem. Nem vagyok méltó kegyelmedre, méltó vagyok ítéletedre. Hozzád fordulok mégis: nincs más reménységem. Szent Fiadért, az Úr Jézus Krisztusért kérek: légy hozzám irgalmas, és bocsásd meg bűnömet. Ámen.

Rövid *szünet* tartható elcsendesedésre.

LELKÉSZ:

Testvéreim! Isten megkönyörül mindenkin, aki a bűn mélységéből kiált hozzá. Ezért rendelte az Úr az egyházában a bűnbocsánat és a békéltetés szolgálatát, amikor feltámadása után ezt mondta tanítványainak: Békesség néktek! Ahogyan engem küldött az Atya, én is úgy küldelek titeket: akiknek bűneit megbocsátjátok, megbocsáttatnak azoknak, akikéit megtartjátok, megtartatnak.

A lelkész áldásra emeli kezét.

Ezért az Úr rendelése szerint hirdetem bűneitek bocsánatát, hogy oldozva legyenek a földön és a mennyben: az Atya és a Fiú és a Szentlélek nevében. † Bízgatok és örüljétek, bűnbánó és Krisztusban reménykedő hívek: Isten megbocsátotta bűnötöket. Az ő Szentlelke legyen veletek, hogy teremjétek a megtérés gyümölcseit, az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

Következik az ÚRVACSORA vagy a gyónás befejezése az énekverses rend szerint.

ÚRVACSORA

12. Az úrvacsora bevezetése, Isten imádása

Ez a *nagy hálaadó imádság* a Miatyánkkal, a szerzési igékkel és Jézus halálának hirdetésével együtt egy egységet alkot. Ebből a Miatyánk akkor sem hagyható el, ha a megelőző igehirdetési istentisztelet befejezésénél már elhangzott.

LELKÉSZ:

Adjunk hálát az Úrnak, és magasztaljuk szent nevét!

Méltó és igaz, illő és üdvösséges, hogy mindenhol és mindenkor hálát adjunk neked, mindenható Atyánk és örök Istenünk, a Jézus Krisztus által, mert üdvösséget szereztél minden embernek, és atyai szeretettel gondoskodik a világról. Ezért az üdvözültek mennyei seregével és a földön élő anyaszentegyházaddal együtt boldogan áldunk és magasztalunk téged, és ujjongó örömmel hirdetjük szent neved dicsőségét.

GYÜLEKEZET: *Isten szentségét imádó énekverset* énekel, énekszám szerint.

13. Miatyánk, szerzési igék, Jézus halálának hirdetése

LELKÉSZ:

Szent vagy, Urunk, és nagy a te irgalmad! Elítéled a bűnt, de megmented a

bűnösöket szeretett Fiaid élete árán. Ezért a nagy irgalmadért kérünk, küldd el most Szentlelkedet, és szentelj meg minket, hogy a mi Urunk szent teste és vére által egyetlen testvéri közösséggé legyünk, amikor most rendelése szerint cselekszünk, és tanítása szerint így imádkozunk:

LELKÉSZ ÉS GYÜLEKEZET: együtt mondják a *Miatyánkot*.

Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod, legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma, és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek; és ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól; mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen.

A lelkész kezébe veszi (magasra emelés, elevatio nélkül) először a paténát, azután a kelyhet.

LELKÉSZ:

Hallgasd meg imádságunkat a mi Urunk Jézus Krisztusért, aki azon az éjszakán, amelyen elárultatott, kezébe vette a kenyeret, hálát adott, és megtörte, tanítványainak adta, és ezt mondta: Vegyétek, egyétek, ez az én testem, † amely tiértetek adatik. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.

Hasonlóképpen, miután vacsorált, kezébe vette a poharat is, hálát adott, nekik adta, és ezt mondta: Igyatok ebből mindnyájan, e pohár az új szövetség az én véremben, † amely tiértetek és sokakért kiontatik bűnök bocsánatára. Ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre.

LELKÉSZ:

Ezért valamennyiszer eszünk e kenyérből, és iszunk e pohárból, az Úr halálát hirdetjük, amíg eljövend.

Mert méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az áldás és a tisztesség, a dicsőség és a hatalom örökkön örökké.

GYÜLEKEZET: *Isten Bárányát imádó énekverset* énekel, énekszám szerint.

14. Úrvacsoravétel

LELKÉSZ: kezében a paténával:

Az Úr békessége legyen mindenkor veletek!

Íme, minden kész: járuljatok az Úr szent asztalához!

Az úrvacsoravétel rendje az énekverses rend szerint.

15. Az úrvacsora befejezése

LELKÉSZ:

Adjunk hálát az Úrnak!

Áldunk téged, mindenható Istenünk, hogy örömet és békességet ajándékoztál Krisztus Urunk testének és vérének közösségében. Kérünk, őrizd meg bennünk ennek a közösségnek az áldásait, hogy erős hittel ragaszkodjunk hozzád, és őszintén szeressük embertársainkat, az Úr Jézus Krisztusért. Ámen.

LELKÉSZ az *elbocsátást* mondja:

Testvéreim!

Menjetek el, és hirdessétek
az Úr halálát és feltámadását!

Tegyetek bizonyosságot szeretetéről!

Akik megtapasztaltátok a bűnbocsánat örömét,
építsétek a testvéri közösséget az emberek között
megbocsátással és önfeláldozó szeretettel!

LELKÉSZ: az *ároni áldást* mondja, áldásra emelt kézzel, a végén keresztvesséssel:

Az Úr áldjon meg, és őrizzen meg tégedet! Az Úr világosítsa meg az ő arcát terajtad, és könyörüljön rajtad! Az Úr fordítsa az ő arcát tefeléd, és adjon neked békességet!

vagy a szentháromsági áldást:

Áldjon meg titeket a mindenható Isten: az Atya és a Fiú és a Szentlélek.

(GYÜLEKEZET:) Ámen.

GYÜLEKEZET: *hálaadó énekverset* énekel, énekszám szerint.

4. A MINDENNAPI ISTENTISZTELET ÉNEKVERSESEK RENDJE

A lelkész a szövegeket olvassa, a gyülekezet énekverssel válaszol az énekeskönyv D rendje szerint.

1. Ének

2. Bevezetés

LELKÉSZ:

Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében.

GYÜLEKEZET: Ámen.

LELKÉSZ:

Uram, nyisd meg ajkamat,
hogy hirdesse szám a te dicséretedet!

GYÜLEKEZET: *hálaadó énekverset* énekel.

3. Zsoltár

LELKÉSZ: a vasárnap *bevezető zsoltárát* olvassa vagy *más zsoltárt* a III. fejezetből. Zsoltárok a 18–37. énekszámok alatt.

GYÜLEKEZET: a Szentháromságot *dicsőítő énekverset* énekel.

4. Imádság

LELKÉSZ: az egyházi évhez, napszakhoz vagy alkalomhoz illő *imádságot* olvas. Szövegek a III. és a IV. fejezetben.

5. Igeolvasás

LELKÉSZ: *szentírási igét* olvas.

Igeolvasás után ezt mondja:

Boldogok, akik hallgatják és megtartják Isten beszédét. Ámen.

6. Igehirdetés

Az *igehirdetést* a lelkész az oltár előtt végezheti. Ha felmegy a szószékre, akkor a gyülekezet a szószéki szolgálat előtt megfelelő énekverset énekel, a lelkész pedig az apostoli üdvözléssel kezdi beszédét.

LELKÉSZ: *az igehirdetés után:*

Uram! Taníts engem akaratom cselekednem, mert te vagy Istenem! A te Lel-

ked vezessen egyenes úton. Ámen.

Más imádságok a III. és a IV. fejezetben.

Hirdetés az imádság után.

A szószéki áldást mondja a lelkész, ha az igehirdetést a szószéken végezte.

7. Dicséret

GYÜLEKEZET: Istent, Krisztust *dicsérő éneket vagy énekverset* énekel, énekszám vagy bejelentés szerint.

8. Befejezés

LELKÉSZ: *imádságot* olvas. Szövegek a III. és a IV. fejezetben.

LELKÉSZ: *az imádság után:*

Uram, hallgasd meg imádságomat,

és jusson el hozzád kiáltásom!

GYÜLEKEZET: *könyörgő énekverset* énekel.

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET: együtt mondják a *Miatyánkot*.

LELKÉSZ: *az ároni áldást vagy az apostoli áldást* mondja.

GYÜLEKEZET: Ámen.

GYÜLEKEZET: a napszakhoz illő *éneket vagy énekverset* énekel, választás szerint.

Az ének elhagyható.

5. A MINDENNAPI ISTENTISZTELET LITURGIKUS RENDJE

Ez a rend háromféle módon használható:

1. A lelkész és a gyülekezet a szövegeket olvassa, illetőleg mondja, az énekeskönyv E rendje szerint.
2. A lelkész a szövegeket olvassa, illetőleg mondja, a gyülekezet a szövegeket énekli az énekeskönyv 17. énekszámára szerint.
3. A lelkész és a gyülekezet a szövegeket énekli a XVI. fejezet, illetőleg az énekeskönyv 17. énekszámára szerint.

A lelkész a liturgikus szövegeket énekelheti, ha erre megvan a képzettsége, és ha erre a gyülekezet fel van készítve.

1. Ének

Az ének *elhagyható*. Ebben az esetben az orgona előjátéka után a 2. ponttal kezdődik az istentisztelet.

2. Bevezetés

LELKÉSZ:

Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében!

GYÜLEKEZET: Ámen.

LELKÉSZ:

Uram, nyisd meg ajkamat!

GYÜLEKEZET: Hogy hirdesse szám a te dicséretedet!

LELKÉSZ:

Áldjuk az Atyát és a Fiút a Szentlélekkel együtt!

GYÜLEKEZET: Dicsérjük és magasztaljuk őt örökké! Ámen.

3. Zsoltár

LELKÉSZ:

a vasárnap *bevezető zsoltárát* olvassa, vagy *más zsoltárt* a III. fejezetből.

GYÜLEKEZET: a *kis glóriát* énekli:

Dicsőség az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek, miképpen volt kezdetben, most és mindenkor és mindörökkön örökké. Ámen.

A zsoltárt a lelkész és a kar, illetőleg a gyülekezet váltakozva is mondhatja vagy énekelheti, a 18–37. énekszámok szerint.

4. Imádság

LELKÉSZ:

Az Úr legyen veletek!

GYÜLEKEZET: És a te lelkeddel!

LELKÉSZ: az egyházi évhez, napszakhoz vagy alkalomhoz illő *imádságot* olvas. Szövegek a III. és a IV. fejezetben.

GYÜLEKEZET: Teremts bennem, ó, Isten, tiszta szívét, és az erős lelket újítsd meg bennem! Ó, el ne vess orcád elől, Szentlelkedet ne vedd el éntőlem!

5. Igeolvasás

LELKÉSZ: *szentírási igét* olvas.

Igeolvasás után ezt mondja:

Boldogok, akik hallgatják és megtartják Isten beszédét.

GYÜLEKEZET: Halleluja, halleluja, halleluja!

Böjtben a halleluja elmarad. Helyette: Ámen.

vagy:

Áldjuk az Urat, mert irgalmas, és beszéde megmarad örökké!

GYÜLEKEZET: Áldunk téged, Krisztusunk!

6. Igehirdetés

Az *igehirdetést* a lelkész az oltár előtt végezheti. Ha felmegy a szószékre, akkor a gyülekezet a szószéki szolgálat előtt megfelelő énekverset énekel, a lelkész pedig az apostoli üdvözléssel kezdi beszédét.

LELKÉSZ: *az igehirdetés után:*

Uram! Taníts engem akaratomat cselekednem, mert te vagy Istenem! A te Lelked vezessen egyenes úton. Ámen.

Más imádságok a III. és a IV. fejezetben.

Hirdetés az imádság után.

A szószéki áldást mondja a lelkész, ha az igehirdetést a szószéken végezte.

7. Dicséret

GYÜLEKEZET: Istent, Krisztust *dicsérő éneket* vagy *énekverset* énekel, énekszám vagy bejelentés szerint.

8. Befejezés

LELKÉSZ: *imádságot* olvas. Szövegek a III. és a IV. fejezetben.

LELKÉSZ: *az imádság után:*

Uram, hallgasd meg imádságomat,
és jusson el hozzád kiáltásom!

GYÜLEKEZET: Uram, irgalmazz!
Krisztus, irgalmazz!
Uram, irgalmazz!

A zsoltárverset és a kyriét a lelkész és a gyülekezet váltakozva is énekelheti. Böjtben a kyrie helyett az Agnus Dei énekelhető.

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET: együtt mondják a *Miatyánkot*.
Ha a lelkész éneklí a Miatyánkot, a gyülekezet áment énekel rá.

LELKÉSZ: mondja vagy éneklí:

az ároni áldást

vagy:

a szentháromsági áldást:

Áldjon meg titeket a mindenható Isten: az Atya és a Fiú és a Szentlélek.

GYÜLEKEZET: Ámen.

GYÜLEKEZET: a napszakhoz illő *éneket vagy énekverset* énekel, választás szerint.

Az ének *elhagyható*.

6. A MINDENNAPI ISTENTISZTELET RÖVID RENDJE

A lelkész az egész szolgálatot az oltár előtt végzi, vagy már a kezdetén felmegy a szószékre, és a dicséret éneklése közben megy az oltár elé.

1. Ének

2. Bevezetés

LELKÉSZ: Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében. Ámen.

3. Imádság

LELKÉSZ: az egyházi évhez, napszakhoz vagy alkalomhoz illő *imádságot* olvas. Szövegek a III. és a IV. fejezetben.

4. Igeolvasás

5. Igehirdetés

LELKÉSZ az *igehirdetés után*:

Uram! Taníts engem akarodat cselekednem, mert te vagy Istenem! A te Lelked vezessen egyenes úton! Ámen.

Más imádságok a III. és a IV. fejezetben.

Hirdetés az imádság után.

A szószéki áldást mondja a lelkész, ha az igehirdetést a szószéken végezte.

6. Dicséret

GYÜLEKEZET: Istent, Krisztust *dicsérő énekverset* énekel énekszám vagy bejelentés szerint, vagy a megkezdett ének utolsó versét.

7. Befejezés

LELKÉSZ: *imádságot* olvas.

Szövegek a IV. fejezetben.

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET: együtt mondják a *Miatyánkot*.

LELKÉSZ: az *ároni áldást* vagy az *apostoli áldást* mondja.

GYÜLEKEZET: a napszakhoz illő *éneket* vagy *énekverset* énekel, választás szerint.

Az ének elhagyható.

7. KARÁCSONYI ISTENTISZTELET RENDJE

A karácsonyesti istentisztelet a vasárnapi vagy a mindennapi istentisztelet rendje szerint tartható a karácsonyesti istentisztelet változó részeivel, vagy a következő rend szerint. Ez a rend rövidíthető énekversek elhagyásával, gazdagítható versmondásokkal, karénekekkel és zeneszámokkal. Az igeolvasást egyháztagok is végezhetik.

1. Bevezető ének

A gyülekezet adventi éneket énekel, például:

Dallam: Istentől el nem állok, 337

Várj, ember szíve, készen, Várd Isten Harcosát, Ki üdvösséged lészen, És békességet ad. Fényt, életet hozva jó, Megtört az ősi átok, Kit vágyakozva vár-tok, Betér hozzátok ő.

Jól készítsétek útját, A Vendég már közel! Mi néki gyűlölt, utált, Azt mind vessétek el! A völgyből domb legyen, Hegycsúcs a mélybe szálljon, Hogy útja készen álljon, Ha Krisztus megjelen. (140,1–2)

2. Bevezetés

LELKÉSZ:

Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében.

GYÜLEKEZET: Ámen.

LELKÉSZ: Imádkozzunk!

Mennyei Atyánk! Híveid mennyei és földi seregével együtt magasztalunk téged, hogy egyszülött Fiadat ajándékoztad a világnak. Tisztítsd meg szívünket Szentlelkeddel, hogy amikor emberré lételének csodáját ünnepeljük, há-lával imádjuk végtelen szereteted titkát, és mindennél jobban örülünk a te ajándékoknak, az Úr Jézus Krisztus által. Ámen.

Más imádságok a IV. fejezetben.

LELKÉSZ:

Testvéreim az Úrban! Midőn elcsendesedünk Isten színe előtt karácsonyeste, elégtelennek érezzük az emberi szót annak a csodának az elmondására, amely egykor Betlehemben történt. Ezért a Szentírásból olvassuk az eljövendő Krisztusról szóló próféciákat és a születéséről szóló evangéliumokat. Krisztus felé forduló vágyódásunkat, szeretetünket és karácsonyi örö-münket sem a magunk szavaival mondjuk el, hanem azokban az énekekben, amelyeket a hívek serege az angyalok karával együtt ősidők óta énekel szent karácsony éjszakáján. Énekeljük el az ősi Krisztus-váró imádságot: Jöjj, népek Megváltója!

3. Ének

Saját dallam: 131

Jöjj, népek Megváltója! Így kér a föld lakója, Jöjj, lelkünk drága fénye,
Szívünk édes reménye! (131,1)

4. Igeolvasás

Prófécia a Megváltóról

LELKÉSZ:

Amikor Isten kimondja ítéletét az első ember bűne felett, akkor adja első ígér-
tetét is a Megváltóról. Így szól a kísértőhöz: „Ellenségeskedést támasztok kö-
zötted és az asszony között, a te sarjad és az ő sarja között: ő fejedet tapossa,
te pedig sarkát mardosod” (1Móz 3,15). Ezt az ígérést erősíti meg Isten, ami-
kor ezt mondja Ábrahámnak: „Gazdagon megáldalak téged, és a te sarjad ál-
tal nyer áldást a föld minden nemzetsége” (1Móz 22,17k). Erről a Megváltó-
ról szóltak a próféták. Ezt mondja Ézsaiás: „A nép, amely sötétségben jár, lát
nagy világosságot. Mert gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk, és az
uralom az ő vállán lesz, és nevezik Csodálatosnak, Erős Istennek, Békesség
Fejedelmének” (Ézs 9,1.5). Mikeás így prófétál: „Te pedig, Efrata Betleheme,
legkisebb vagy Júda nemzetségei között, mégis belőled származik az, aki ural-
kodó lesz Izráelen, akinek származása ősidőktől, öröktől fogva van” (Mik 5,1).
Zakariás próféta könyvében ezt olvassuk: „Örülj nagyon, Sion leánya! Íme,
királyod jön hozzád, aki igazságos és szabadító, és békét hirdet a népeknek”
(Zak 9,9k). Malakiás pedig így szólaltatja meg az Úr üzenetét: „Íme, elkül-
döm követemet, aki egyengeti az utat előttem” (Mal 3,1). Erről a követről
szólnak az evangéliumok: „Azokban a napokban megjelent Keresztelő János,
és prédikált Júdea pusztájában. Ez az, akiről megmondott Ézsaiás próféta
által: Kiáltónak hangja a pusztában: Készítsétek az Úrnak útját, és egyenges-
sétek ösvényeit!” (Mt 3,1.3). Keresztelő János pedig ezt mondta: „Térjete-
k meg, mert közel jött a mennyek országa: Közöttetek van, akit ti nem ismer-
tek, akinek saruszját megoldani sem vagyok méltó” (Mt 3,2; Jn 1,26k).

5. Ének

Saját dallam: 133

Ó, jöjj, ó, jöjj, Immánuel, Hadd szabaduljon Izrael! Ím, fogságból kél
sóhaja, Mert távol Isten szent Fia. Meglásd, meglásd, ó Izrael, Megszü-
letik Immánuel! (133,1)

vagy:

Dallam: Mi Atyánk, ki vagy mennyekben, 72

Kitárom előtted szívem, Ó, jöjj, légy vendégem nekem! Üdv és élet forrása vagy, Békességet, erőt te adj! Ha gond és bánat porba von, Ó, térj be hozzám, Jézusom! (147,1)

6. Igeolvasás

A próféciák beteljesülése

LELKÉSZ:

Isten megtartotta szavát: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egy-
szülött Fiát adta, hogy aki hisz őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”, és „Isten valamennyi ígérete őbenne lett igenné, és őbenne lett ámen-
né Isten dicsőségére” (Jn 3,16; 2Kor 1,20).

7. Ének

Dallam: Hirdetek tinéktek, 159

Kiról a próféták Jósoltak régóta, Végre megjelentél, Világ Megváltója,
Légy üdvözölve már! Híveidnek nyája Téged nagy szomjan vár. (159,2)

8. Igeolvasás

Augustus császár rendelete

Isten ígérete így teljesült: „Történt azokban a napokban, rendelet jött ki Augustus császártól, hogy az egész földet írják össze. Ez az első összeírás akkor történt, amikor Szíriában Cirénius volt a helytartó. Elment tehát mindenki az összeírásra, mindenki a maga városába. Felment József is Galileából, Názáret városából Júdeába, Dávid városába, amelyet Betlehemnek neveznek – mert Dávid házából és nemzetségéből származott –, hogy összeírják Mária-val együtt, aki jegyese volt, és gyermeket várt.” (Lk 2,1–5)

9. Ének

Saját dallam: 157

Egy zsenge rózsatőről Vessző sarjadt, nemes. Ének zeng rég időből:
Jesszének ága ez! S ím, bimbó nyílt hegyén Dermesztő hideg télben, Éj
kellős közepén. (157,1)

vagy:

Dallam: Elküldötte az Úr, 132

Jó hír, nagy örömhír: Megújul a világ. Kihajt Dávid törzsén A csodálatos ág,
A megígért virág. (132,2)

10. Igeolvasás

Jézus születése

„Történt, hogy amikor Betlehemben voltak, beteltek szülésének napjai, és megszülte elsőszülött Fiát, bepólyálta, és jászolba fektette, mert nem volt számukra hely a szálláson.” (Lk 2,6–7)

11. Ének

Saját dallam: 167

Csendes éj! Tiszta, szent éj! Mindenek álma mély. Nincs fent más, csak a drága, szent pár, Várja, gyermeke alszik-e már. Szent Fiú, aludjál, Szent Fiú, aludjál!

Csendes éj! Tiszta, szent éj! Angyalok hangja kél. Halld a mennyei hal-leluját, Szerte hirdeti drága szavát: Krisztus megszületett, Krisztus megszületett!

Csendes éj! Tiszta, szent éj! Szív, örülj, higgy, remélj! Isten szent Fia jött ma hozzád, Békét, életet és reményt ad. Krisztus megszabadít, Krisztus megszabadít! (167,1–3)

12. Igeolvasás

Angyali jelenés a pásztoroknál

„Pásztorok voltak azon a vidéken, a szabadban tanyáztak, és örködtek a nyájuk mellett. És az Úr angyala hozzájuk lépett, az Úr dicsősége körülragyogta őket, és nagy félelem vett erőt rajtuk. Az angyal ezt mondta nekik: Ne féljete, mert hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész népé lesz, mert üdvözítő született ma nektek: a Krisztus, az Úr, a Dávid városában. Ez lesz nektek a jel: találtok egy csecsemőt, aki bepólyálva fekszik a jászolban.” (Lk 2,6–12)

13. Ének

Saját dallam: 150

Mennyből jövök most hozzátok, Jó hírt mondok, jer, halljátok, Mert nagy örömet hirdetek, Méltán ujjong ma szívetek.

A Megtartó ma született, Ég-föld örül ma veletek. Egy ártatlan kis csecsemő, Egész világ üdve lesz ő. (150,1–2)

14. Igeolvasás

Az angyalok kara

„És hirtelen mennyei seregek sokasága jelent meg az angyallal, akik dicsérték az Istent, és ezt mondták: Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeesség, és az emberekhez jóakarát!” (Lk 2,13–14)

15. Ének

Saját dallam: 158

Krisztus Urunknak áldott születésén, Mondjunk angyali dalt megjelenésén, Mely Betlehemnek mezején nagy régen Zengett ekképpen:
A magasságban dicsőség Istennek, Békeesség legyen földön embereknek, És jóakarát mindenféle népnek És nemzetségnek! (158,1–2)

16. Igeolvasás

A pásztorok elmennek Betlehembe

„Történt, hogy amikor elmentek tőlük az angyalok a mennybe, ezt mondták a pásztorok egymásnak: Menjünk el egészen Betlehemig, és nézzük meg, mi az az ígélet és esemény, amit az Úr tudtunkra adott!” (Lk 2,15)

17. Ének

Saját dallam: 163

Fel útra, ti hívek, Ujjongva, vidáman, Ó, jertek, ó, jertek, vár Betlehem!
Ott született meg angyalok Királya: Ó, jöjjetek, imádjuk! Ó, jöjjetek, imádjuk!
Ó, jöjjetek, imádjuk az Urat! (163,1)

vagy:

Dallam: Mennyből jövők most hozzátok, 150

Ó, jertek, mi is örvendjünk, A pásztorokkal bemenjünk, Hogy lássuk, mit ad Istenünk Ő szent Fiában minékünk! (150,6)

18. Igeolvasás

A kisgyermek a jászolban

„A pásztorok elmentek sietve, és megtalálták Máriát és Józsefet, és a csecsemőt, aki a jászolban feküdt.” (Lk 2,16)

19. Ének

Saját dallam: 161

Ím, jászlad mellett térdelek, Ó, Jézus, üdvösségem. Elhoztam minden kincsemet, Mit ingyen adtál nékem: A szívem, lelkem, életem, Ó, fogadd tőlem kedvesen, Ne szolgáljon, csak téged. (161,1)

vagy:

Saját dallam: 156

Jöjj, Isten népe, áldjuk őt, A mindenség Urát, Kitérta a menny ajtaját, Elküldte szent Fiát, Elküldte szent Fiát.

Jön Atyja szívéből közénk, És gyengén, szegényen Ott fekszik kicsiny gyermekként A jászolbölcsőben, A jászolbölcsőben. (156,1–2)

20. Igeolvasás

A pásztorok beszéde Jézusról

„Amikor meglátták a pásztorok, elmondták azt az ígéretet, amely megmondott nekik erről a kisgyermekről, és mindenki, aki hallotta, elcsodálkozott azon, amit a pásztorok elmondtak. Mária pedig mindezeket megtartotta, és forgatta szívében.” (Lk 2,17–19)

21. Ének

Dallam: Kit sok boldog pásztor dicsért, 152

Jertek, hívek, Jézus elé, Betlehem kis jászla felé, Jertek, Jézus drága nevét Áldja vígan szívünk, szánk! (138,1)

vagy:

Dallam: Ó, én lelkem, mért csüggedsz el, 341

Ujjongjon ma szív és lélek, Amikor zengve szól Az angyali ének, S áthat minden messzeséget Hírhozó égi szó: Isten emberré lett! (162,1)

22. Igeolvasás

A pásztorok dicsérik Istent

„A pásztorok pedig visszatértek, miközben dicsérték és magasztalták Istent mindazért, amit hallottak, és úgy láttak, ahogyan megmondott nekik.” (Lk 2,20)

23. Ének

Saját dallam: 151

Hadd zengjen énekszó, Fel, édig ujjongó, Jászolágyon szunnyad Az édes Megváltó, Ott fénylik ő, az új nap, Kit várva vártunk rég. Kezdet ő és vég, Kezdet ő és vég. (151,1)

vagy:

Dallam: Hirdetek tinéktek, 159

Hívek, jertek, zengjünk Vigan halleluját! Ő nyitja meg nekünk Mennyeország kapuját. Már itt békességet És egykor a mennyben Ő ad üdvösséget. (159,6)

24. Befejezés

LELKÉSZ: *igemagyarázatot* tart vagy *zárószót* mond, például:

Krisztus megszületett. Ez Isten karácsonyi ajándéka. Nincs olyan ember, aki ennél becsebbet tudna adni, és nincsen olyan ember, akinek ez az öröm osztályrészül ne juthatna. Azért örüljete az Úrban, ismét mondom: örüljete! Adjunk hálát, magasztaljuk szent nevét, hogy elküldte egyszülött Fiát, a világ világosságát. Könyörögjünk hozzá, hogy ezen az ünnepen mindnyájan, közel és távol, érezzük az ő szeretetének örömét.

Ha az igemagyarázat szószekekről történt, utána énekvcrs énekelhető, például: 153,3; 161,6; 166,3

LELKÉSZ:

Imádkozzuk!

Áldunk téged, üdvözítő Istenünk, hogy egyszülött Fiad által csupa szeretetből békességet küldtél a földre. Add, hogy szereteted és békességed betöltse az egész világot és a mi szívünket is. Hálát adunk neked, üdvözítő Istenünk, hogy ezért a kegyelmedért együtt örvendezhetünk most előtted, és együtt magasztalhatjuk nevedet. Add meg az igazi karácsonyi örömet szeretteinknek és minden hívőnek, közelben és távolban, hogy együtt jusson el hozzád ujjongó énekünk és hálaadó imádságunk. Elhunyt testvéreinket is takard be szereteteddel, és részesítsd őket az örök békesség örömeiben. Könyörgünk hozzád, üdvözítő Istenünk, minden emberért a földön: örvendezőkért és bánkódókért, egészségesekért és betegekért, hívőkért és hitetlenekért, barátainkért és ellenségeinkért, vezetőinkért és munkatársainkért, népünkért és minden népért. A te jóakaratom indítsom mindnyájunkat

jóakaratra egymás iránt, hogy békességben örvendezzünk, és dicsőítsünk téged az Úr Jézus Krisztusért. Ámen.

Más imádságok a IV. fejezetben.

LELKÉSZ:

Mielőtt elmondjuk együtt az Úrtól tanult imádságot, imádkozzék mindenki csendben, szíve szerint, szeretteiért, munkatársaiért és minden emberért.

Csendes imádság

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET: együtt mondják a *Miatyánkot*.

LELKÉSZ: az *ároni áldást* mondja.

GYÜLEKEZET: Ámen.

25. Befejező ének

Dallam: Krisztus Urunknak áldott születésén, 158

Ó, örök Isten, dicső Szentháromság, Szálljon mireánk tőled világosság.
Távozzék tőlünk bűn és szomorúság, Légyen vidámság! (158,6)

8. PASSIÓI ISTENTISZTELET RENDJE

Ez a passiói istentiszteleti rend rövidíthető énekversek elhagyásával, gazdagítható versmondásokkal, karénekekkel és zeneszámokkal.

Az igeolvasásokban a szenvedéstörténet lerövidített és összevont szövege található, utána az evangéliumok teljes szövege van megjelölve. Ezek alapján a passió a négy evangélium szerint külön is olvasható.

Az igeolvasásokat egyháztagok is végezhetik.

1. Bevezető ének

A gyülekezet passiói éneket énekel, például:

Dallam: Jézusom, ki bűnös lelkem, 418

Jézus, e világ bűnéért Ki meghalni eljöttél, S tévelygő nyájad üdvéért
Önként áldozat lettél; Ki kész voltál ontani vért Ádám romlott fiaiéért:
Kérlek, haláloed ára Rajtam ne vesszen kárba!

Vigasztaljon gyötördésed, Midőn büntudat gyötör, Támogasson csüggedésed,
Kétség, baj reám ha tör. Verejtéked hűvösítsen, Segítöm, ha senki sincsen;
Kérlek, haláloed ára Rajtam ne vesszen kárba! (203,1–2)

2. Bevezetés

LELKÉSZ: Az Atya, Fiú, Szentlélek nevében.

GYÜLEKEZET: Ámen.

LELKÉSZ:

Imádkozzunk!

Dicsérünk téged, Úr Jézus Krisztus, hogy halálig teljesítetted Atyád akaratát, és mindent elvégezel a mi üdvösségünkre. Szüntelenül emlékeztess minket keresztedre és töviskoronádra, hogy szüntelenül áldjunk téged hűségédért és szeretetedért. Ámen.

LELKÉSZ: néhány szóval *bevezeti* a szenvedéstörténet olvasását, például:

Testvéreim az Úrban! Az egész keresztyénséggel valljuk, hogy Jézus Krisztus értünk szenvedett és halt meg. Mit jelentett ez a valóságban, mit kellett neki szenvednie: ezt akkor értjük meg, ha elolvassuk, mit írnak róla azok, akik azt Jézus szenvedésének szem- és fültanúitól hallották. Hallgassuk meg tehát Jézus szenvedéstörténetét, hogy megteljen szívünk bűnbánattal és mélységes hálával Jézus végtelen szeretetéért.

3. Ének

Saját dallam: 204

Jézus, szenvedésedről Mostan elmélkednem Erőt, áldást mennyeiből
Lelked adjon nékem! Jelenj meg most szívemnek Ama nagy kínodban,
Mellyel voltál lelkemnek Orvosa holtodban! (204,1)

4. Igeolvasás

*Jézus bevonulása Jeruzsálembe, a főpapi tanács határozata,
Júdás árulása*

Amikor Jézus Jeruzsálemhez közeledett, és az Olajfák hegyéhez ért, a tanítványok az ő parancsára hoztak egy szamarat, és reá terítették felsőruháikat, Jézus pedig ráült. A sokaság nagy része felsőruháit az útra terítette, mások ágakat vagdaltak a fákról, és az útra szórták, az előtte és az utána menő sokaság pedig ezt kiáltotta: Hozsánna a Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozsánna a magasságban! Amikor bement Jézus Jeruzsálembe, megmozdult az egész város, és kérdezték: Ki ez? A sokaság pedig ezt mondta: Ez Jézus, a próféta, a galileai Názáretből.

Akkor összegyűltek a főpapok, az írástudók és a nép vénei, és megegyeztek abban, hogy Jézust elfogják csellel, és megölik. De ezt mondták: Ne az ünnepen, hogy ne támadjon zavargás a nép körében.

Akkor egy a tizenkettő közül, akit Iskáriótes Júdásnak hívtak, elment a főpapokhoz, és ezt mondta: Mit adnátok nekem, ha elárulnám őt nektek? Azok pedig megállapítottak neki harminc ezüstöt, és ettől fogva kereste az alkalmat, hogy elárulja őt.

Mt 26,1–16; Mk 14,1–11; Lk 22,1–6; Jn 11,46–12,6

5. Ének

Dallam: Mennynek, földnek Teremtője, 96

Ó, egyetlenegy segítőm, Uram Jézus, irgalmazz, Légy velem, én üdvözítőm,
A gonosztól oltalmazz, Hiszen te értem jöttél, Érettem is vérez-tél!
(83,2)

6. Igeolvasás

Az utolsó vacsora, Péter fogadkozása

A kovásztalan kenyerek első napján, amikor este lett, asztalhoz telepedett Jézus a tizenkét tanítvánnyal, és miközben ettek, így szólt: Bizony, mondom nektek, hogy egy közületek elárul engem. Szomorkodtak nagyon, és elkezd-

ték mondani egyenként: Én vagyok az, Uram? Ő így válaszolt: Aki velem együtt mártja kezét a tálba, az árul el engem. Mert az Emberfia elmegy, ahogyan meg van írva róla, de jaj annak az embernek, aki az Emberfiát elárulja: jobb volna annak az embernek, ha nem született volna! Megszólalt Júdás, és megkérdezte: Én vagyok az, Mester? Így válaszolt: Te mondtad! Júdás pedig azonnal kiment, és éjszaka volt. Miközben ettek, vette Jézus a kenyeret, áldást mondott, megtörte, és tanítványainak adta, és ezt mondta: Vegyétek, egyétek, ez az én testem. És vette a poharat, hálát adott, nekik adta, és ezt mondta: Igyatok ebből mind, mert ez az én vérem, a szövetség vére, amely sokakért ontatik ki bűnök bocsánatára.

Amikor megvacsoráltak, dicséretet énekelve kimentek az Olajfák hegyére, és Jézus így szólt hozzájuk: Mindnyájan megbotránkoztok bennem ezen az éjszakán, mert meg van írva: Megverem a pásztort, és elszélednek a nyáj juhái. Megszólalt Péter, és ezt mondta: Ha mindenki megbotránkozik benned, én soha meg nem botránkozom. Így szólt hozzá Jézus: Bizony, mondom neked, ezen az éjszakán, mielőtt megszólal a kakas, háromszor tagadsz meg engem. Ezt mondta neki Péter: Ha meg kell halnom veled, akkor sem tagadlak meg téged. Hasonlóan beszélt a többi tanítvány is.

Mt 26,17–35; Mk 14,12–31; Lk 22,7–39; Jn 13,1–20

7. Ének

Dallam: Ó, Jézus, amikor sokan, 461

Ó, Jézus, tövises az út. Nézd, elveszünk a cél előtt! De új elszánást, új erőt Ád a te töviskoszorúd!

Ó, Jézus, oly sötét az éj. Mindhalálig hűségesen, Nem lankadva egy percre sem, Őrt állni, kérünk, te segélj! (461,2–3)

8. Igeolvasás

Jézus tusakodása a Gecsemáné-kertben

Akkor elment velük Jézus egy helyre, amelyet Gecsemánénak hívnak, és így szólt a tanítványokhoz: Üljetek le itt, amíg elmegyek amoda, és imádkozom. Maga mellé vette Pétert és Zebedeus két fiát, és elkezdett szomorkodni és gyötrődni, és ezt mondta nekik: Szomorú az én lelkem mindhalálig: maradjatok itt, és virrasszatok velem.

Tovább ment egy kissé, arcra borult, és így imádkozott: Atyám, ha lehetséges, távozzék el tőlem ez a pohár, mindazonáltal ne úgy legyen, ahogyan én akarom, hanem ahogyan te akarsz. Odament a tanítványokhoz, és alva ta-

lálta őket. Így szólt Péterhez: Ennyire nem tudatok egy órát sem virrasztani velem? Virrasszatok, és imádkoztatok, hogy kísértésbe ne esetek, mert a lélek kész, de a test erőtelen.

Másodszor is elment, és így imádkozott: Atyám, ha nem távozhat el tőlem ez a pohár, hanem ki kell innom, legyen meg a te akaratod. És amikor odament, ismét alva találta őket.

Mt 26,34–44; Mk 14,32–40; Lk 22,40–46; Jn 13,21–38

9. Ének

Dallam: Teljes minden életben, 426

Lelkem, vigyázz, készülj fel, Istent buzgón kérve; Váratlan ne érjen el A kísértés éje. Ki nem kész, hogy nehéz Próbáját megállja, Bűnnek lesz szolgálja. (441,1)

10. Igeolvasás

Jézus elfogatása

Harmadszor is elment, és imádkozott. Amikor visszatért tanítványaihoz, ezt mondta nekik: Íme, elközelgett az óra, és az Emberfiát bűnösök kezére adják. Keljetek fel, menjünk: íme, elközelgett, aki engem elárul.

Még beszélt, amikor megérkezett Júdas, egy a tizenkettő közül, és vele együtt nagy sokaság kardokkal és botokkal. Az áruló pedig ezt a jelt adta nekik: Akit megcsókolok, az az, fogjátok el! És azonnal odament Jézushoz, és ezt mondta: Üdvöz légy, Mester! És megcsókolta. Jézus így szólt: Júdas, csókkal árulod el az Emberfiát? Akkor odamentek, és elfogták. Péter pedig kirántotta kardját, lesújtott a főpap szolgájára, és levágta a fülét. Ekkor így szólt hozzá Jézus: Tedd vissza kardodat a helyére, mert aki kardot fog, az kard által vész el. Akkor a tanítványok mind elhagyták őt, és elfutottak.

Mt 26,45–56; Mk 14,41–50; Lk 22,47–53; Jn 18,1–18

11. Ének

Saját dallam: 422

Eltévedtem, mint juh, Eltévedtem, mint juh A bűnösök útjára. Ó, segíts, Jézusom, Őriző pásztorom, Hogy ne jussak romlásra! Te adtál drága vért Elveszett juhokért. Viselj gondot a nyájra! (422,1)

12. Igeolvasás

Jézus a főpap előtt

Jézust elvitték Kajafáshoz, a főpaphoz, ahol összegyűltek az írástudók és a vének. Péter követte őt távolról, egészen a főpap udvaráig, és bement, ott ült a szolgálkkal, hogy lássa, mi lesz a vége. A főpapok és az egész tanács hamis tanúvallomást kerestek Jézus ellen, hogy halálra ítélhessék, és nem találtak. Akkor a főpap így szólt hozzá: Megeketlek az élő Istenre, hogy mondd meg nekünk, ha te vagy a Krisztus, az Isten Fia! Így szólt hozzá Jézus: Te mondad! Viszont mondom nektek: mostantól fogva meglátjátok az Emberfiát ülni Isten hatalmának jobbján, és eljönni az ég felhőin. Ekkor a főpap megszaggatta ruháját, és így szólt: Istent káromolta. Mi szükségünk van több tanúra? Íme, most hallottátok az istenkáromlást. Mi a ti véleményetek? Ők így feleltek: Méltó a halálra!

Mt 26,57–66; Mk 14,53–64; Lk 22,54–55.63–71; Jn 18,12–27

13. Ének

Saját dallam: 198

Ó, drága Jézus, vajon mit vétettél, Ilyen keményen hogy megítéltetted?
Mi bünt találtak benned és mi vétet, Kik elítéltek?

Én, én okoztam minden szenvedésed. Bűneim vittek keresztfára téged.
Mindazt, mit, Jézus, eltűrtél helyettem, Én érdemeltem. (198,1.3)

14. Igeolvasás

Péter megtagadja Jézust

Péter pedig kint ült az udvaron. Odament hozzá egy szolgálóleány, és így szólt: Te is a galileai Jézussal voltál, ő azonban tagadta mindenki előtt, és ezt mondta: Nem tudom, mit beszélsz. Kiment a kapuba, meglátta őt egy másik szolgálóleány, és ezt mondta az ott levőknek: Ez is a názáreti Jézussal volt. Ismét tagadta esküvel: Nem ismerem azt az embert. Kis idő múlva odamentek az ott álldogálók, és ezt mondták Péternek: Bizony, közülük való vagy te is, mert a beszéded is elárul téged. Akkor elkezdett átkozódni, esküdözni: Nem ismerem azt az embert. És azonnal megszólalt a kakas. Megfordult az Úr, és rátekintett Péterre. És ő kiment, és keservesen sírt.

Mt 26,67–75; Mk 14,65–72; Lk 22,56–62; Jn 18,25–27

15. Ének

Saját dallam: 385

Szelíd szemed, Úr Jézus, Jól látja minden vétkeket; Személyemet ne vesse meg Szelíd szemed, Úr Jézus!

Szelíd szemed, Úr Jézus, Elítél bár, lásd én megint Csak várom, hogy majd rám tekint Szelíd szemed, Úr Jézus! (385,1.4)

16. Igeolvasás

Jézus Pilátus előtt

Akkor megkötözték Jézust, elvitték, és átadták Poncius Pilátusnak, a helytartónak. Jézus pedig állt a helytartó előtt. Ezt kérdezte a helytartó: Te vagy a zsidók királya? Jézus felelt: Te mondod. Miközben vádolták a főpapok és a vének, nem felelt semmit sem, úgyhogy a helytartó nagyon csodálkozott. A helytartó ünnepenként egy foglyot szokott szabadon bocsátani a sokaságnak, akit kívántak. Volt akkor egy nevezetes foglyuk, akit Barabbásnak hívtak. Amikor tehát összegyűltek, ezt mondta nekik Pilátus: Mit akartok, melyiket bocsássam szabadon nektek: Barabbást vagy Jézust? Azok pedig így kiáltottak: Barabbást! Pilátus megkérdezte tőlük: Mit tegyek akkor Jézussal? így szóltak mind: Feszítsd meg! A helytartó megkérdezte: Mi rosszat tett? Azok még jobban kiáltottak: Feszítsd meg! Akkor vizet hozatott, megmosta kezét a sokaság szeme láttára, és így szólt: Ártatlan vagyok ebben a vérontásban! Ti lássátok! És az egész nép így felelt: Vére rajtunk és gyermekeinken!

Mt 27,1–26; Mk 15,1–15; Lk 23,1–25; Jn 18,28–40

17. Ének

Saját dallam: 402

Mélységes mélyből kiáltunk Hozzád, irgalmas Isten, Ó, hallgass meg, kérünk, ne hagyj Elveszni bűneinkben! Ha te mindazt számba veszed, Amit vétettünk ellened, Ki állhat meg előtted? (402,1)

vagy:

Dallam: Ne szállj perbe énvelem, 412

Ó, töröld el én vétkem, Irgalmas jó Úristen; Szent Fiaid véérért könnyörülj énrajtam! Tebenned van bizalmam. (412,3)

18. Igeolvasás

Jézus megcsúfolása

Akkor a helytartó katonái elvitték Jézust a laktanyába, és odagyűjtötték kö-

réje az egész csapatot. Levetkőztették, bíborköpenyt adtak rá, tövisből koszorút fontak, fejére tették, és nádszálat adtak kezébe. Térdre borultak előtte, gúnyolták, és ezt mondták: Üdvöz légy, zsidók királya! Azután ráköptek, fogták a nádszálat, és a fejéhez verték.

Mt 27,27–31; Mk 15,16–20; Lk 23,26–32; Jn 19,1–15

19. Ének

Saját dallam: 200

Ó, Krisztus-fő, sok sebbel Meggyötrött, vérező, Te szúró tövisekkel
Megkoronázott Fő, Fény, dicsőség volt részed, Most gúnyt úznek veled.
Megcsúfolt és lenézett Szent Fő, köszöntelek. (200,1)

20. Igeolvasás

Jézus megfeszítése

Elvitték Jézust, hogy megfeszítsék, az úgynevezett Koponya-helyre, amelyet héberül Golgotának neveznek. Megfeszítették őt, és vele együtt két gonosztevőt, az egyiket jobbról, a másikat balról. Jézus pedig így imádkozott: Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit tesznek! Elosztották ruháit, és sorsot vetettek rá. Az ítélet okát is felírták: A názáreti Jézus, a zsidók királya. Akik arra jártak, csúfolták őt. Hasonlóképpen a főpapok és az írástudók is ezt mondták: Másokat megmentett, magát nem tudja megmenteni.

A megfeszített gonosztevők közül is az egyik szidalmazta őt: Ugye, te vagy a Krisztus? Mentsd meg magadat, és minket is! Megszólalt a másik, és ezt mondta: Te az Istent sem féled, hiszen te ugyanazon ítélet alatt vagy! És mi méltán, de ez semmi rosszat nem tett. Ezt is mondta: Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor bemégy országodba! Így szólt Jézus: Bizony mondom neked: ma velem leszel a paradicsomban.

Mt 27,32–44; Mk 15,21–32; Lk 23,33–43; Jn 19,16–24

21. Ének

Saját dallam: 365

Paradicsomnak te szép élő fája, Ó, drága Jézus, Istennek Báránya, Te vagy lelkünknek igaz Megváltója, Szabadítója.

Jézusunk, kérünk, szenteld meg lelkünket, Hogy megbocsássuk mi is a bűnöket Mindeneknek, kik ellenünk vétettek, És elestenek! (365,1.3)

22. Igeolvasás

Jézus halála

A keresztfán mellett ott állt Jézus anyja és az a tanítvány, akit Jézus szeretett. Amikor meglátta, így szólt anyjához: Asszony, íme, a te fiad! Szólt a tanítványhoz is: Íme, a te anyád! És ettől az órától magához fogadta az a tanítvány. Hat órától kezdve sötétség lett az egész földön kilenc óráig. Kilenc órában felkiáltott Jézus: Éli, Éli, lámmá sabaktáni! Ez azt jelenti: Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem? Jézus pedig, tudván, hogy minden elvégeztetett, hogy beteljesedjék az írás, így szólt: Szomjúhozom! Ekkor a körülállók közül egy odafutott, szivacsot töltött meg ecettel, nádszálra tűzte, és inni adott neki. Amikor Jézus elfogadta az ecetet, ezt mondta: Elvégeztetett. És hangos szóval felkiáltott: Atyám, kezedbe teszem lelkemet! És lehajtotta fejét, és kilehelte lelkét.

Mt 27,45–56; Mk 15,33–41; Lk 23,44–49; Jn 19,25–30

23. Ének

Saját dallam: 188

Krisztus, ártatlan Bárány, Ki mértünk megholtál, A keresztfán oltárán
Nagy engedelmes voltál. Viselvén bűneinket, Megváltottál minket. Adj
békecséget, Ó, Jézus, ó, Jézus! (188,3)

24. Igeolvasás

Jézus sírbatétele, a sír lepecsételése

Amikor este lett, eljött egy gazdag ember, Arimátiából való, név szerint József, aki maga is tanítványa volt Jézusnak. Elment Pilátushoz, és elkérte Jézus testét. Pilátus megparancsolta, hogy adják ki neki. József pedig a testet tiszta gyolcsba göngyöltte, és elhelyezte új sírboltjába, amelyet a sziklába vágattott. A sír bejáratához nagy követ hengerített, és eltávozott. Másnap összegyűltek a főpapok és a farizeusok, elmentek Pilátushoz, és ezt mondták: Uram, mi emlékszünk arra, hogy az a csaló még életében ezt mondta: Három nap múlva feltámadok! Ezért parancsold meg: őrizték a sírt a harmadik napig, nehogy tanítványai ellopják, és azt mondják a népnek: Feltámadt a halálból! És ez a csalás még rosszabb lenne az elsőnél. Pilátus így válaszolt: Van őrségetek: menjetek, és őriztessétek, ahogyan tudjátok. Azok pedig elmentek, lepecsételték a követ, és őrséget állítottak a sír mellé.

Mt 27,57–66; Mk 15,42–47; Lk 23,50–56; Jn 19,31–42

25. Ének

Dallam: Ó, Krisztusfő, sok sebbel, 200

Nagy irgalmadat áldom, Te legdrágább barát, Hogy értem keresztfádon Te haltál kínhalált. Adj erőt érted élnem Itt hálás hűséggel, S ha elérkezik végem, Tebenned érjen el! (200,3)

26. Befejezés

LELKÉSZ: írásmagyarázatot tarthat, vagy *befejezésül* néhány szót mond, például:

Testvéreim az Úrban! Íme, az Isten Báránya, aki hordozza a világ bűnét. Hordozza a mi bűneinket is. Ahogyan az írás mondja: ő a mi betegségeinket hordozta, a mi bűneinkért sebesített meg, és a mi vétkeink büntetését vette magára, hogy békességünk legyen. Bizony, méltó a megöletett Bárány, hogy övé legyen az erő, a bölcsesség, a hatalom, a tisztelet és a dicsőség örökkön örökké. Ámen.

Imádkozzunk!

Jézus Krisztus, Isten Fia! Szegény lettél értünk, és mindenben megkísértettél hozzánk hasonlóan. Megízlelted a kínos halált és az Istentől elhagyatottság mélységes nyomorúságát. Engedelmes voltál mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Isten Báránya, aki hordozod a világ bűnét, irgalmazz nekünk! Mi, bűnös emberek kérünk téged, szent és igaz Úr Jézus, szabadíts meg szenvedésed erejével minden bűntől: gyűlölettől és irigységtől, önzéstől és keményszívűségtől, gógtól és szeretetlen ítélkezéstől. Add, hogy igaz tanítványaidként kövessünk téged, szelíden és alázatosan. A bűn elleni harcban, a kísértés órájában és a végső ínségben segíts meg minket, Úr Jézus Krisztus! Gyűjtsd össze Isten gyermekeit a keresztnél. Keresd meg az elveszettet, menj elébe a keresőnek. Segíts, hogy megbocsássunk egymásnak, és egyek legyünk szeretetben. Úr Jézus Krisztus: add nekünk a te békességedet. Ámen.

Más imádságok a IV. fejezetben.

LELKÉSZ és GYÜLEKEZET: együtt mondják a *Miatyánkot*.

LELKÉSZ: az *ároni áldást* mondja.

GYÜLEKEZET: Ámen.

27. Befejező ének

Dallam: Jézus, Istennek Báránya, 194

Jézus, ki értünk szenvedtél, Hogy éljünk, halálra mentél: Néked, néked Szívükből hálát adunk, Holtig, holtig Híveid maradunk! (194,6)

